

**FINANTSINSPEKTSIOON
TALLINN**

2007. A. MAJANDUSAASTA ARUANNE

FINANTSINSPEKTSIOONI 2007. AASTA AASTAARUANNE

Tallinn 2008

Finantsinspektsioon
Sakala 4
15030 TALLINN

Telefon +372 668 0500
Faks +372 668 0501
E-post: info@fi.ee
Veebileht: www.fi.ee

Majandusaasta algus:	1. jaanuar 2007
Majandusaasta lõpp:	31. detsember 2007
Põhitegevusala:	Finantsjärelevalve teostamine
Juhatus:	Raul Malmstein, Andres Kurgpõld, Kaido Tropp, Kilvar Kessler (alates 01.01.2008)
Audiitorkontroll:	AS PricewaterhouseCoopers

SISUKORD

Finantsinspektsiooni 2007. aasta aastaaruanne

1. Juhatuse esimehe pöördumine

2. Finantsinspektsiooni juhatuse kinnitus

3. Finantsinspektsiooni tegevusaruanne

3.1. Finantsinspektsiooni lühitutvustus

3.2. Juhtimine ja organisatsioon

3.2.1. Nõukogu tegevus

3.2.2. Juhatuse tegevus

3.2.3. Organisatsiooni areng, personalipoliitika ja koolitus

3.2.4. Siseaudiitori kokkuvõte

3.3. Järelevalvetegevus

3.3.1. Uute tegevuslubade väljastamine ja emitentide noteerimisprospektide registreerimine

3.3.2. Turuosaliste riskianalüüs ja tegevuse monitooring

3.3.3. Turuosaliste kohapealne kontroll

3.3.4. Basel II ja sisemised riskihindamismeetodid

3.3.5. Rahapesu tõkestamine

3.4. Finantsteenuste läbipaistvus ja tarbijapoliitika

3.4.1. Finantsinspektsiooni prioriteedid ja tegevus tarbijate harimisel

3.4.2. Finantsinspektsioonile esitatud tarbijate pöördumised

3.5. Tegevus regulatiivse keskkonna kujundamisel

3.5.1. Ülevaade regulatiivse keskkonna kujundamisest

3.5.2. Aruandluse ühtlustamine ja optimeerimine

3.5.3. Finantsinspektsiooni soovituslikud juhendid

3.6. Rahvusvaheline koostöö

3.6.1. Rahvusvaheline koostöö Euroopa Liidu finantsjärelevalve komiteedes

3.6.2. Rahvusvaheline koostöö Euroopa Keskpankade süsteemi komiteedes

3.6.3. Rahvusvaheline koostöö ülemaailmsetes organisatsioonides

3.6.4. Rahvusvaheline koostöö rahapesu tõkestamise ja terrorismi rahastamise tõkestamise alal

3.6.5. Koostöö välisriikide järelevalvetega

4. Finantsinspektsiooni 2007. aasta tulude-kulude aastaaruanne

Tulude-kulude aastaaruanne

Bilanss

Selgitused 2007. aasta bilansile

5. Sõltumatu audiitori aruanne

Hea lugeja

Finantsmaailmas toimuvad alates 2007. aasta suvest murrangulised sündmused. Väärtpaberiturgude stabiilne kasv ja kapitaliturgude likviidsus ning stabiilsus on asendunud turgude ebastabiilsuse ja raha hinna olulise tõusuga. Kuigi kriitilised sündmused on toimunud globaalsetel turgudel, siis väikese avatud majandusena, mille finantssektor on tihedalt integreeritud põhjamaade finantsturgudega, ei ole need sündmused ka meist mõõda läinud. Kiire majanduskasv on asendumas majandusaktiivsuse jahtumisega ja see seab nii turuosalistele kui ka finantsjärelevalvele uusi kõrgendatuid nõudmisi. Finantsinspeksioon on teinud kõik endast oleneva, et kiiresti muutavas keskkonnas tagada Eesti finantssektori stabiilsust ja usaldusväärsust.

2007. aastal pöörasime üha suuremat tähelepanu pankade krediidi- ja likviidsusriskide analüüsile, lisaks täiendavale analüüsile suurendasime tähelepanu ka erinevate tugevusanalüüsides (stress-testide) läbiviimisele nii krediidiasutuste kui ka kindlustusseltside osas. Siinjuures tahaksin rõhutada ka seda tööd, mida on teinud suurpangad riskitundliku kapitaliadekvaatsuse raamistiku juurutamisel. Finantsinspeksiooni roll on hinnata nende tööd ja see on suurendanud meie tähelepanu nende riskijuhtimise kvaliteedile. Sellel eesmärgil oleme läbi viimas põhjalikke menetlusi ja oluliselt enam teostanud kohapealseid kontrole. Antud töö juures on oluline rõhutada meie üha tihedamat koostööd naaberriikide järelevalvetega ja tahaksin siinjuures esile tuua just koostööd meie Rootsi kolleegidega. Finantsinspeksiooni võimekust ja kiiret arengut hindas kõrgelt 2008. a veebruaris lõppenud IMF missioon, mis keskendus Eesti finantsstabiilsusraamistiku analüüsile ja hindamisele.

Jätakuvalt on meie tähelepanu pööratud rahapesu tõkestamise töö kvaliteedi tõstmisele pankades. Sellel eesmärgil oleme läbi viinud mitmeid kohapealseid kontrole, kus oleme keskendunud eelkõige „tunne oma klienti” põhimõtte rakendamisele madala maksumääraga piirkondades registreeritud mitteresidentidest äriühingute puhul. Riigikogu võttis uue rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse vastu 19. detsembril 2007 ja uue seaduse valguses kavatseme aktiivset järelevalvet seaduse täitmise üle veelgi tõhustada.

2007. aastal alustasime ka finantsteenuste koondülevaate avaldamisega, see on suunatud eelkõige turu läbipaistvuse suurendamisele. Jätakuvalt panustame tarbijahariduse edendamisesse. Püüame arendada nii sisu kui ka vormi oma tarbijaharidusportaalis www.minuraha.ee eesmärgiga tuua sageli keerulised küsimused inimestele lähemale ja arusaadavamaks. Lisaks oleme tõlkinud meie tarbijaharidusportaali ka vene keelde, et pakkuda emakeelset tasakaalustatud ja objektiivset informatsiooni finantsteenustega seonduvast ka neile Eestimaa elanikele, kelle emakeel ei ole eesti keel, kuid kes moodustavad arvestatava osa teenuste tarbijaskonnast.

Väärtpaberituru arengu seisukohast on oluline, et vaatamata keerulisele aastale lisandus uusi emitente. Börsi kiire kasvu asendumine langusega 2007. aasta viimasel kvartalis sunnib ilmselt investoreid kriitilisemalt hindama oma riskitaluvust ja investeerimise ajahorisonti. Tulevikku vaadates on ka olulise tähtsusega sündmuseks sisuliselt uue väärtpaberituru seaduse vastuvõtmine, sellega muuhulgas harmoneeriti Euroopa Liidu finantsinstrumentide turgude direktiiv MiFID, mille eesmärgiks on suurendada kapitaliturgude läbipaistvust ja suurendada nii investori õigusi kui ka finantsteenuste pakujate hoolsuskohustusi nende teenuste pakkimisel. Nimetatud seaduse rakendamise seotud küsimused jäävad meie huviorbiiti ka 2008. a aastaks.

Täna kõiki oma kolleege tehtud hea töö eest.

Lugupidamisega

Raul Malmstein

2. Finantsinspektsooni juhatuse kinnitus

Tallinnas, 14. märtsil 2008

Käesoleva aastaaruande koostas Finantsinspektsooni juhatus ja see on esitatud kinnitamiseks Finantsinspektsooni nõukogule. Aastaaruanne esitatakse Riigikogule.

Käesolev aastaaruanne sisaldab Finantsinspektsooni:

- Tegevusaruannet lk 5-31;
- tulude - kulude aastaaruannet lk 32- 36;
- bilanssi lk 37;
- audiitori järeldusotsust lk 38.

Finantsinspektsooni juhatus kinnitab, et aastaaruandes toodud faktiline informatsioon on tõene ning Finantsinspektsooni tulude-kulude aastaaruanne on vastavuses Finantsinspektsooni seadusega ja rakendatud arvestuspõhimõtetega.

Raul Malmstein Kilvar Kessler Andres Kurgpõld Kaido Tropp

3. Finantsinspektsiooni tegevusaruanne

3.1. Finantsinspektsiooni lühitutvustus

Finantsinspektsioon on autonoomse pädevuse ja eelarvega finantsjärelevalve asutus, mis tegutseb järelevalve teostamisel riigi nimel ja on oma tegevuses ja otsustes sõltumatu. Finantsjärelevalve tegevuse eesmärgiks on kaitsta klientide ja investorite huve nende vahendite säilimisel ning seeläbi toetada Eesti rahasüsteemi stabiilsust. Lisaks Eesti finantssektori stabiilsuse tagamisele on Finantsinspektsiooni tegevuse eesmärgiks ka finantsvaldkonna usaldusväärsuse ja läbipaistvuse suurendamine. Samuti soovib Finantsinspektsioon aidata kaasa finantsvaldkonna efektiivsuse suurenemisele ning inspektsiooni ülesandeks on tagada tõhusa, ausa ja konkurentsivõimelise finantsturu toimimine. Oluline on finantsvaldkonna süsteemsete riskide vähendamisele ning finantssektori kuritegelikel eesmärkidel ärakasutamise tõkestamisele suunatud töö.

2006. aasta lõpul nõukogu poolt heaks kiidetud Finantsinspektsiooni strateegia 2007 – 2010 seab Finantsinspektsiooni tegevuse põhieesmärkideks piiriülese järelevalvelise võimekuse tõstmise, ennetavate järelevalvemeetodite osakaalu kasvu, finantsteenuste tarbijate teadlikkuse tõstmise, avatud kommunikatsiooni ja organisatsioonikultuuri ning Eesti finantssektori rahvusvahelise konkurentsivõime tagamise läbi tegevuse efektiivsuse ja minimaalse vajaliku bürokraatia.

3.2. Juhtimine ja organisatsioon

3.2.1. Nõukogu tegevus

Finantsinspektsiooni kõrgeim juhtimis- ja järelevalveorgan on nõukogu, kelle pädevuses on inspektsiooni tegevuse kavandamine ja juhtimise kontrollimine.

Nõukogu koosseis

Finantsinspektsiooni nõukokku kuulusid seisuga 31.detsember 2007:

esimees:

- **Ivari Padar**, rahandusminister

liikmed:

- **Andres Lipstok**, Eesti Panga president
- **Matti Klaar**, Šveitsi aupeakonsul Eestis, kindlustustegevuse ekspert
- **Ruut Mägi**, audiitortevuse ekspert
- **Andres Sutt**, Eesti Panga asepresident
- **Veiko Tali**, Rahandusministeeriumi finantspoliitika asekancler

Nõukogu otsused

2007. aastal toimus neli nõukogu koosolekut ning ühisistung Eesti Panga nõukoguga.

Nõukogu kinnitas 2006. aasta aastaaruande ja eelarveaasta kasumi summas 4 007 670 krooni, mis tagastati järelevalvesubjektidele proportsionaalselt nende poolt eelarveaasta eest makstud järelevalvetasudega.

Seoses ametiaja lõppemisega 31.12.2007 otsustas nõukogu nimetada Andres Kurgpõld'i ja Kaido Tropp'i juhatuse liikmeteks ka järgmiseks kolmeks aastaks. Nõukogu otsustas suurendada juhatuse liikmete arvu ühe liikme võrra, nimetades juhatuse neljandaks liikmeks Kilvar Kessler'i.

Kinnitati Finantsinspektsiooni 2008. aasta eelarve summas 60 720 973 krooni ning tehti ettepanek rahandusministrile 2008. aasta järelevalvetasu mahuosa määrade kohta.

Nõukogu juhtis inspektsiooni tegevust kavandades tähelepanu laenustandardite, krediidi- ja operatsiooniriski teemade olulisusele ning teiste riikide järelevalveasutusega koostöö tihendamise vajadusele, samuti rahapesu tõkestamise valdkonna töö tähtsusele.

3.2.2. Juhatuse tegevus

Finantsinspektsiooni tegevust juhib ja korraldab neljaliikmeline juhatus, kes on samaaegselt nii juht- kui haldusorgan. Juhatuse pädevuses on kogu Finantsinspektsiooni tegevuse korraldamine ja kõigi finantsjärelevalveliste otsuste tegemine.

Juhatuse koosseis

Finantsinspektsiooni juhatusse kuulusid seisuga 31.detsember 2007:

esimees: Raul Malmstein (ametisse nimetatud alates 16.01.2006);

liikmed:

Kaido Tropp (ametisse nimetatud kolmandaks ametiajaks alates 01.01.2008),

Andres Kurgpõld (ametisse nimetatud kolmandaks ametiajaks alates 01.01.2008).

Juhatuse esimehe volituste tähtaeg on neli aastat, liikmete volituste tähtaeg kolm aastat.

Juhatuse otsused

2007. aastal toimus 57 juhatusse koosolekut ning tehti 125 haldusotsust: 7 ettekirjutust, 4 rahatrahvi määramise otsust seoses väärtetega ja üks väärtete lõpetamise otsus. Teiste otsuste seas anti 6-le finantsasutusele tegevusluba või täiendav tegevusluba, registreeriti 45 finantsteenuse pakkuja - põhiosas investeerimisfondide tingimused või nende muudatused ja 10 noteerimisprospekti.

Aasta vältel olid juhatusse jaoks olulisemateks teemadeks krediidi- ja likviidsusriski valdkond, rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamine ning tarbijahariduse edendamine finantsteenuste valdkonnas. Juhatus tegevas suunatud inspektsiooni haldussuutlikkuse ja usaldusväärsuse suurendamisele, teenusepakkuja stabiilsuse tagamisele ning institutsiooni konkurentsivõime säilitamisele tööjõuturul.

Keskseteks küsimusteks kujunesid ka krediitiasutuste sisereitingutel põhinevate krediidiriski mudelite (IRB) ning operatsiooniriski kapitalinõuete arvutamiseks täiustatud mõõtmismudelite (AMA) loamenetlused, mida menetleti ühiselt Rootsi finantsjärelevalve asutusega.

Juhatus võttis suuna avatuma järelevalvemudeli kujundamisele, mille raames avalikustati mitmed finantssektoris toimepandud väärtetegurid puudutavad ja osakuomanike huvide kaitsmise eesmärgil tehtud haldusotsused.

Juhatusse liikmete vastutusvaldkonnad

Alates 1. jaanuarist 2008 nimetas Finantsinspektsiooni nõukogu Finantsinspektsiooni juhatusse neljanda liikmena ametisse Kilvar Kessleri.

Juhatusse esimees **Raul Malmstein** vastutab strateegia kujundamise, üldjuhtimise ja juhatusse töö korraldamise, kogu järelevalvetegevuse koordineerimise ja tõhusa toimimise,

institutsionaalse arengu ja siseriikliku koostöö koordineerimise, välis- ja avaliku suhtluse ning väliskoostöö koordineerimise, siseauditi korraldamise, töötajate koolituse korralduse ja sisekommunikatsiooni toimimise eest.

Tema vahetusse vastutusalasse kuuluvad:

- o Kommunikatsioonijuht
- o Personali- ja koolitusjuht
- o Siseaudiitor
- o Rahvusvahelise koostöö koordinaator
- o Juhatuse assistent

Juhatuse liige **Kilvar Kessler** vastutab Finantsinspektsiooni turujärelevalve ja õigusosakonna toimimise ning arengu eest, sealhulgas väärtpaberituru järelevalve, järelevalveliste õigusküsimuste koordineerimise ja vajadusel ettevalmistamise, finantssektori regulatiivse keskkonna arengu ja finants- ning järelevalvepoliitiliste seisukohtade väljatöötamise eest oma vastutusvaldkonnas või koostöös teise juhatuse liikmega ja rahvusvahelise koostöö eest oma vastutusvaldkonnas.

Tema vahetusse vastutusalasse kuuluvad:

- o Turujärelevalve divisjon
- o Õigusosakond

Juhatuse liige **Andres Kurgpõld** vastutab Finantsinspektsiooni kapitalijärelevalve valdkonna toimimise ja arengu eest, sealhulgas krediidiasutuste, kindlustusandjate, investimisühingute ning muude järelevalve alla kuuluvate finantsasutuste järelevalve eest, rõhuasetusega järelevalve subjektide riskide seirele, maksevõimelisusele ja muudele kapitalijärelevalvelistele aspektidele. Turule sisenemise ja turult väljumise protsessi korralduse, samuti juhtide ning aktsionäride usaldatavusnõuete eest; finantssektori regulatiivse keskkonna arengu ja finants- ning järelevalvepoliitiliste seisukohtade väljatöötamise eest rõhuasetusega järelevalve subjektide kapitaliregulatsioonile; regulaarse aruandluse kogumise protsessi ja selle arengu eest ning rahvusvahelise koostöö eest oma vastutusvaldkonnas.

Tema vahetusse vastutusalasse kuuluvad:

- o Kapitalijärelevalve divisjon
- o Regulatsioonide ja aruandluse divisjon

Juhatuse liige **Kaido Tropp** vastutab Finantsinspektsiooni finantsteenuste järelevalve ja siseteenuste toimimise ning arengu eest, sealhulgas finantsteenuste järelevalve, finantssektori regulatiivse keskkonna arengu ja finants- ning järelevalvepoliitiliste seisukohtade väljatöötamise eest oma vastutusvaldkonnas, piiriüleste teenuste teavitatusmenetluse korralduse, rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise valdkonna, inspektsiooni eelarveprotsessi korralduse, organisatsiooni tugiteenuste toimimise ja arengu, IT teabeturbepoliitika ja selle protseduuride väljatöötamise ja rakendamise ning rahvusvahelise koostöö eest oma vastutusvaldkonnas.

Tema vahetusse vastutusalasse kuuluvad:

- o Finantsteenuste järelevalve divisjon
- o Siseteenuste osakond

3.2.3. Organisatsiooni areng, personalipoliitika ja koolitus

Finantsinspeksiooni personalipoliitika eesmärgiks on tagada Finantsinspeksiooni töö kõrge järelevalveline standard, mille aluseks on kompetentsed töötajad. Seda eesmärki silmas pidades on välja töötatud inspeksiooni motivatsioonisüsteemid, koolitus- ja värbamispoliitika.

Seisuga 31. detsember 2007 oli Finantsinspeksioonis moodustatud 70 ametikohta, millest täidetud oli 64 ametikohta. 9 töötajaga olid töösuhted ajutiselt nende lapsehoolduspuhkusel viibimise ajaks peatatud. Olulisi muudatusi organisatsiooni struktuuris ja töötajate koosseisus 2007. aasta jooksul ei toimunud.

Finantsinspeksioonis töötas aasta lõpu seisuga 43 naist ja 21 meest. Finantsinspeksiooni töötajate keskmine vanus on 35 aastat. Töötajaskonna keskse osa moodustavad finantsanalüütikud, riskijuhid ja juristid. 98% Finantsinspeksiooni töötajatest omab kõrgharidust. 2007. aasta lõpu seisuga oli 2 töötajat omandamas bakalaureusekraadi, magistriõppes õppis 7 ja doktoriõppes 5 töötajat.

2007. aastal tööturul toimunud muutusi iseloomustab värbamise keerukamaks muutumine. Finantsinspeksioon hindab väga oma töötajaid, pakkudes neile nii motiveerivat kompensatsioonipaketti kui ka investeerides töötajate koolitusse ja erialasesse arengusse. Finantsinspeksiooni palgapoliitika lähtub eeldusest, et töötasu keskmine suurus peab olema finantssektori tööturul konkurentsivõimeline. Lisaks palgale muutusid olulisemateks motivatsiooniteguriteks ka teised väärtused, näiteks organisatsiooni sisekliima ja institutsiooni maine, mille arendamisse järelevalve üha enam panustas. Finantsinspeksioon on pidanud ja peab oma värbamispoliitika tõhustamiseks oluliseks koostööd ka tudengite ja kõrgkoolidega.

Finantsinspeksiooni kui organisatsiooni väärtused on kompetentsus, avatus ja otsustavus.

Töötajate koolitus

Koolituste planeerimisel lähtutakse iga töötaja personaalsest koolitus- ja arenguvajadusest. 2007. aastal osalesid inspeksiooni töötajad nii Eestisestel kui ka väliskoolitustel. Lisaks toimus ka erialaseid sisekoolitusi. Koolituseks kulutatud summad moodustasid ligikaudu 7 % palgakulust. Koolituskulu ühe inspeksiooni töötaja kohta oli 18 892 krooni (koos lähetuskuludega). Erialastes põhivaldkondades osalesid Eesti täiendusõppe programmides valdavalt juristid. Kuna finantsaudiitorite, -analüütikute ja aktuaaride jaoks kodumaised koolitusvõimalused praktiliselt puuduvad, kasutatakse peamiselt rahvusvahelisi täienduskoolituse võimalusi.

Finantsinspeksioon peab oluliseks oma töötajate arenguvõimalusi, pakkudes neile ka stažeerimisvõimalusi välisjärelvalvetes ning teistes rahvusvahelistes finantsjärelvalvega seotud organisatsioonides.

3.2.4.Siseaudiitori kokkuvõte

Finantsinspektsiooni siseaudiitori ametikoht on loodud Finantsinspektsiooni seaduse alusel. Siseaudiitor allub ja annab aru juhatusesele. Finantsinspektsiooni juhatus suunab siseaudiitori tegevust, kinnitades siseaudiitori strateegilise plaani neljaks aastaks ja täpsemad tööplaanid kvartalite kaupa. Siseaudiitori missioon on aidata juhatusel saavutada organisatsiooni eesmärgesid parimal võimalikul moel ja mõistlike kuludega.

Siseaudiitor juhendab oma tegevust kavandades ja läbi viies *The IIA* siseaudiitorite eetikakoodeksi põhimõtetest, kuid siseauditi rahvusvaheliste standardite põhimõtteid järgis niivõrd, kui võimalik ja mõistlik järgida väikeses organisatsioonis. Nagu ka eelnevatel aastatel sai siseaudiitor oma ülesandeid täita sõltumatusena ja objektiivselt.

Siseaudiitori peamistes ülesannetes ja töökorralduses olulisi muudatusi 2007. aastal ei toimunud ning koostöö juhatussega oli väga hea. Juhatus arutas ja arutab siseaudiitori märgukirju ja auditite tulemusi vastavalt nende laekumisele, tegevuse aruannet ja ülevaadet olulisematest riskidest kord kvartalis.

Siseaudiitori siseauditi ala tegevust suunas peamiselt siseaudiitori strateegiline plaan aastateks 2007-2010, millest tulenevalt auditeeris siseaudiitor 2007. aastal peamiselt kahte valdkonda: inspektsiooni põhitegevust ehk tegevust finantsjärelevalve korraldamisel ning organisatsiooni siseelu ja töökorraldust. Inspektsiooni põhitegevuse valdkonna auditite olulisemad teemad olid krediitdiasutuste ja kindlustusseltside loataotluste menetluste hindamine, inspektsiooni ja välisriikide finantsjärelevalvete teabevahetuse korralduse, kohapealse kontrollitegevuse, õiguskaitseorganitega koostöö ning järelevalvesubjektide tegevust suunavate soovituslike juhendite hindamine. Organisatsiooni siseelu ja töökorralduse valdkonna auditite tähtsamad teemad olid eetikakoodeksi järgimise, kommunikatsiooni ja teabevahetuse korralduse, arenguveestluste ja töötajate rahulolu tagasiside korralduse hindamine, õigusloomeprotsessi riskide ja infotehnoloogia alase töökorralduse hindamine.

Siseaudiitor ei avastanud 2007. aastal organisatsiooni siseelu ja töökorralduse valdkonna auditite ja menetluste käigus ühtegi olulise raiskamise või väärkasutuse juhtumit ega eelarvedistsipliini olulist rikkumist. Inspektsiooni juhtimis- ja kontrollisüsteem toimis olulisel ulatusel põhjendatud ootuste kohaselt. Nõukogu ja juhatuse otsuste ning juhatuse esimehe käskkirjade täitmise distsipliin oli hea. Siseaudiitori hinnangul toetas juhatus 2007. aastal jätkuvalt tegevusi inspektsiooni maine ja usaldusvärsuse tõstmiseks ning konkurentsivõime tugevdamiseks tööjõuturul.

Huvide konflikti ennetamise meetmed toimusid seaduses sätestatud nõuete kohaselt, Finantsinspektsiooni ametnikud suhtusid huvide konflikti ennetamisse küllaldase vastutustundega. Siseaudiitori kuueaastane töökogemus kinnitab samas, et õigusselguse ja õiguskindluse huvides on vaja muuta huvide konflikti juhtumite ennetamist ja avastamist puudutavat õigusnormistikku.

Siseaudiitor soovib inspektsioonil 2008. aastal keskenduda muuhulgas õigusaktide mõju analüüsi kvaliteedi tõstmisele õigusaktide eelnõude väljatöötamisel ja kooskõlastamisel ning soovituslike juhendite väljatöötamisel. Samuti õiguskaitseorganitega tehtava koostöö tõhustamisele finantskuritegude ennetamisel, avastamisel, menetlemisel ja haldussunni rakendamisel. Lisaks soovib siseaudiitor tähelepanu pöörata finantssüsteemi eriolukordade ennetamisele koostöös Rahandusministeeriumi ja Eesti Pangaga.

3.3. Järelevalvetegevus

3.3.1. Uute tegevuslubade väljastamine ja emitentide noteerimisprospektide registreerimine

Tegevuslubade väljastamine

2007. aastal andis Finantsinspeksioon loa tegevuse alustamiseks neljale uuele subjektile.:

- Lisaks laiendasid pakutavate finantsteenuste ringi kaks turuosalist.

2007. aastal andis Finantsinspeksioon AS-ile Seesam Elukindlustus loa ühinemiseks Lätis ja Leedus tegutsevate samasse kontserni kuuluvate kindlustusseltsidega. Ühinemise tulemusena moodustati Euroopa äriühing peakontoriga Tallinnas uue nimega Seesam Life Insurance SE (lühend ladinakeelsetest sõnadest *Societas Europaea*).

Euroopa äriühingu moodustab emaettevõtja, kellele kuuluvad filiaalid ühes või mitmes liikmesriigis. Euroopa äriühingu põhierinevus võrreldes tavalise filiaale omava ettevõttega on õigus muuta väheste regulatiivsete piirangutega äriühingu emaettevõtja juriidilist asukohta. Seesam Life Insurance SE on järjekorras teine Finantsinspeksiooni järelevalve all olev Euroopa äriühing SE Sampo Life Insurance Baltic kõrval.

Tabel 1:

Tegevuslubade väljastamine 2007.a	
Valdkond	Tegevusloa omandaja
Investeeringisühing	AS SEB Enskilda
Investeeringisühing	GILD Financial Advisory Services (täiendav tegevusluba)
Fondivalitseja	AS Trigon Alternative Funds
Fondivalitseja	AS GILD Property Asset Management
Fondivalitseja	AS GILD Fund Management
Kindlustusandja	AS Hansa Varakindlustus (täiendav tegevusluba)

Filiaalide asutamisevabaduse load

Euroopa Liidu (EL) liikmesriikide finantsasutuste filiaalid võivad pakkuda Eestis kõiki oma koduriigis pakutavaid finantsteenuseid, milleks neil on olemas tegevusluba. EL liikmesriikide finantsasutuste filiaalide järelevalvekorraldus põhineb vastastikuse usalduse põhimõttel. Filiaali järelevalve eest vastutab päritoluriigi järelevalveasutus. Filiaalile ei rakendu kohalikust seadusandlusest tulenevad kapitalipõhised normatiivid ja piirangud. Samas peab filiaal järgima kõiki Eesti seadusi, Finantsinspeksiooni juhendeid ja avaliku huvi nõudeid.

Finantsinspeksioon kogub sellele vaatamata kõikidelt väliskrediitiasutuste filiaalidelt järelevalvelist aruandlust eesmärgiga analüüsida, kuidas filiaalide tegevus võib mõjutada Eestis väljastatud tegevusloa alusel tegutsevad turuosalisi.

2007. aasta jooksul asutasid teistes EL liikmesriikides registreeritud finantsasutused Eestis kolm filiaali.

Eestis tegevusluba omavatest finantsasutustest asutasid kaks turuosalist filiaalid teistes Euroopa riikides. Neist üks, Seesam Life Insurance SE asutas filiaalid Euroopa äriühingu moodustamise käigus.

Tabel 2:

Filiaalide asutamine 2007.a		
Valdkond	Filiaalid Eestis	
Krediidiasutus	Allied Irish Bank PLC	filiaal Eestis
Krediidiasutus	Bank DnB Nord	filiaal Eestis
Kahjukindlustusselts	QBE Insurance (Europe) Ltd	filiaal Eestis

Tabel 2a:

Filiaalide asutamine 2007.a		
Valdkond	Filiaalid teistes Euroopa riikides	
Krediidiasutus	Balti Investeeringute Grupi Pank AS	filiaal Leedus filiaalid Lätis ja Leedus
Kindlustusandja	Seesam Life Insurance SE	

Olulise osaluse menetlused

Isikud, kes soovivad omandada olulist osalust Eestis tegevusloa alusel tegutsevas finantsasutuses, peavad vastama seadusega kehtestatud usaldusväärse kriteeriumitele. Olulisemateks nõueteks on isiku laitmatu ärialane reputatsioon, läbipaistvad ärisidemed ja võime tagada ettevõtte usaldusväärne juhtimine. Finantsinspeksioonil on õigus keelata olulise osaluse omandamine kui isik Finantsinspeksiooni hinnangul nimetatud nõuetele ei vasta.

2007. aasta jooksul viis Finantsinspeksioon läbi üheksa olulise osaluse menetlust seitsme isiku suhtes. Seitsmest taotlejast olid kaks Eesti residendid, kolm EL-i residendid ning kaks olid pärit muudest riikidest. Kõikides menetlustes langetas Finantsinspeksioon positiivse otsuse.

Tabel 3:

Oluliste osaluste omandamine 2007.a		
Valdkond	Subjekt	Osaluse omandamist taotlenud isik
Börsikorraldaja	AS Tallinna Börs	Borse Dubai Ltd (<i>kaudne osalus</i>)
Börsikorraldaja	AS Tallinna Börs	Nasdaq Stock Market Inc (<i>kaudne osalus</i>)
Fondivalitseja	ERGO Varahalduse AS	ERGO Elukindlustuse AS
Fondivalitseja	ERGO Varahalduse AS	ERGO Lietuva Gyvybes Draudimas
Fondivalitseja	AS Avaron Asset Management	OÜ Avaron Capital
Krediidiasutus	AS Sampo Pank	Danske Bank A/S
Krediidiasutus	AS SBM Pank	Marfin Popular Bank Ltd
Väärtpaberite keskregister	AS Eesti Väärtpaberikeskus	Borse Dubai Ltd (<i>kaudne osalus</i>)
Väärtpaberite keskregister	AS Eesti Väärtpaberikeskus	Nasdaq Stock Market Inc (<i>kaudne osalus</i>)

Piiriülene teenuste pakkumine

Teistes Euroopa Liidu liikmesriikides tegevusluba omavad finantsasutused ei pea Eestis finantsteenuste pakkumiseks Finantsinspeksioonilt tegevusluba taotlema. Piiriüleste teenuste osutamist võib alustada peale seda, kui välisriigi järelevalveorgan on Finantsinspeksiooni finantsasutuse soovist pakkuda Eestis teenuseid teavitanud ning edastanud Finantsinspeksioonile seaduses nõutud andmed.

2007. aastal jätkus kiire piiriüleste teenuste pakkujate arvu kasv, mis oli eriti märgatav investeerimisteenuste valdkonnas.

Tabel 4:

Piiriüleste teenuste pakkujad Eestis	Arv seisuga 31.12.2006	Arv seisuga 31.12.2007
Kindlustusagendi teenused	974	1082
Kindlustusmaakleri teenused	495	615
Investeerimisteenused	262	367
Kahjukindlustusteenused	215	272
Pangateenused	128	183
Elukindlustusteenused	58	64
Investeerimisfondid	46	58
Fondivalitsemisteenused	7	9
E-raha teenused	4	7

Tabel 5:

2007.a lisandunud piiriülese teenuse pakkujad Euroopa Liidus		
Valdkond	Järelevalvesubjekt	Osutab teenuseid
Fondivalitseja	AS Avaron Asset Management	Lätis
Investeerimisühing	AS Evli Securities	Lätis
Investeerimisühing	AS GILD Financial Advisory Services	Lätis, Leedus, Soomes Suurbritannias ja Põhja-Iirimaa Ühendkuningriigis
Krediidiasutus	AS Hansapank	Poolas
Krediidiasutus	AS SEB Eesti Ühispank AS IF Eesti Kindlustus	Poolas Rootsis, Rumeenias ja Bulgaarias
Kindlustusandja		
Kindlustusandja	Ergo Kindlustuse AS	Lätis ja Leedus

Kindlustusvahendajate nimekirja kandmine

Eestis tegutsevad kindlustusvahendajatena kindlustusmaaklerid ja –agendid. Kindlustusmaakler esindab kindlustusvõtja huve. Kindlustusagent, kes vahendab ühe konkreetse kindlustusandja teenuseid, esindab kindlustusseltsi huve.

Seisuga 31.detsember 2007 tegutses Eestis 20 kindlustusmaaklerit ja 1131 kindlustusagenti.

2007. aastal kanti kindlustusmaaklerite nimekirja 3 kindlustusmaaklerit ning kustutati nimekirjast 3 kindlustusmaaklerit. Ühe taotleja puhul keeldus Finantsinspeksiooni ettevõtte kandmisest kindlustusmaaklerite nimekirja.

2007. aastal kanti kindlustusmaaklerite nimekirja:

Tabel 6:

2007.a nimekirja kantud kindlustusmaaklerid	
Kindlustusmaakler	CHB Kindlustusmaakler OÜ (nimi taotluse ajal ECE Kindlustusmaakler)
Kindlustusmaakler	Lõuna Kindlustusmaakler OÜ (nimi taotluse ajal E.W.R. Kindlustusmaakler)
Kindlustusmaakler	Krooni Kindlustusmaaklerid OÜ

Kindlustusagenti kannab kindlustusagentide nimekirja kindlustusselts, keda agent esindab. Kindlustusagentide nimekiri on kättesaadav Finantsinspeksiooni veebileheküljel www.fi.ee

Noteerimisprospektide registreerimine

2007. aastal registreeris Finantsinspeksioon kümme noteerimisprospekti: Arco Vara AS, Balti Investeeringute Grupi Pank AS, AS Ekspress Grupp, OÜ Manutent, OÜ Manutent võlakirjade programm, AS Otepää Golf, PTA Grupp AS (uue nimega AS Silvano Fashion Group), Saaremaa Golfi AS, UAB E-Energia, AS Viisnurk.

3.3.2. Turuosaliste riskianalüüs ja tegevuse monitooring

Pangad

Efektiivsel krediidiasutuste järelevalvel on oluline roll Eesti finantssüsteemi stabiilsuse tagamisel. Krediidiasutuste riskianalüüs viidi 2007.aastal läbi tavapärase kuu- ja kvartalialalüüsi tsükklitena ja see hõlmab kõiki Eestis tegevusloa alusel tegutsevaid krediidiasutusi ning osaliselt ka väliskrediidiasutuste filiaale.

Analüüsi käigus hinnatakse keskkonna- ja turuarengute monitooringu kõrval krediidiasutuste olulisemaid riskivaldkondi – krediidi-, operatsiooni-, likviidsus-, turu- ja muid riske, tuginedes nii kvantitatiivsele kui ka kvalitatiivsele informatsioonile. Lisaks sellele jälgitakse pankade kasumlikkust ning normatiivide täitmist. Analüüsitulemused on alati olnud oluliseks sisendiks järelevalvetevõtmise planeerimisel.

Majanduskeskkonna ja kinnisvaraturu arenguid arvestades oli Finantsinspeksiooni jätkuva tähelepanu all kinnisvaralaenude monitooring. Monitooringu käigus jälgitakse eluasemelaenude mahtude ning väljastamistingimuste muutusi pankades, ärikinnisvara ning arendusprojektide finantseerimist, samuti kinnisvaralaenude kvaliteeti. Selleks, et kinnisvaratagatisel väljastatud

laenudega seonduvaid riske paremini hinnata, viis Finantsinspeksioon 2007. aastal läbi valdkonna täiendava analüüsi.

Kindlustusseltsid

Kindlustussektori järelevalves pöörati jätkuvalt tähelepanu eelkõige kindlustus- ja tururiski analüüsimisele ning vastava metoodika arendamisele inspeksioonisisises kapitalijärelevalvelises analüüsiprotsessis.

Elukindlustuse valdkonna kiire kasvu ning sellega kaasnevate tehniliste eraldiste ja finantskohtuste katmiseks vajalike investeeringute mahu suurenemise, samuti ka investeerimisportfellide mitmekesistumise tõttu pöörati elukindlustussektori järelevalves jätkuvalt tähelepanu varade ja kohustuste vastavuse hindamisele. Selleks töötati juba 2006. aastal välja vastav metoodika – tugevusanalüüs ehk *stresstest*. Kõikumised maailma finantsturgudel muutsid äärmiselt oluliseks tugevusanalüüsi kordamise - analüüs viidi läbi nii poolaasta kui aastalõpu seisuga. Tugevusanalüüsi ehk *stresstesti* eesmärgiks on hinnata finantsturgude languse mõju kindlustusandjale.

2007. aastal filiaalidele kehtestatud aruandluse tulemusena paranes oluliselt ülevaade Eesti kahjukindlustusturust, mis omakorda võimaldas paremini hinnata konkurentsist tulenevaid riske kindlustussektoris.

Kindlustusvahendajad

Kindlustusvahendajate järelevalves keskenduti eelkõige kindlustusmaakleri kutsestandardi kujundamisele, et tagada kindlusvõtja kindlustushuvi väljaselgitamine maakleri poolt ja kindlustuslepingute sõlmimiseks sõltumatu nõuanne.

Investeerimisfondid

Investeerimisfondide järelevalves keskendus Finantsinspeksioon investeerimis- ja pensionifondide investeerimispiirangute täitmise kontrollimisele. Fondivalitsejate poolt igakuiselt inspeksioonile esitatavate aruannete põhjal kontrollitakse regulaarselt investeeringute vastavust õigusaktides ja fondi tingimustes sätestatud investeerimispiirangutele. Eestis registreeritud investeerimis- ja pensionifondide arvel on tehtud kokku ligikaudu 3229 investeeringut. 2007. aastal ei tuvastanud Finantsinspeksioon ühtegi õigusaktide ja fondi tingimuste rikkumist.

Endiselt on Finantsinspeksiooni terava tähelepanu all investeerimis- ja pensionifondide kohta esitatav teave, sh fondide reklaamis ja fondivalitsejate veebilehekülgedel esitatud informatsioon.

2007. aastal registreeris Finantsinspeksioon 17 uue investeerimisfondi tingimused ja 37 investeerimisfondi tingimuste muudatused, millest 20 olid pensionifondide tingimuste muudatused. Tingimuste muudatuste käigus kontrollis Finantsinspeksioon tingimuste sätete täielikkust, selgust ja kooskõla õigusaktidega.

Investeerimisühingud

Investeerimisühingute järelevalves keskenduti 2007. aastal põhiliselt kapitaliregulatsiooni normatiivide täitmise kontrollile ning muutuste analüüsile investeerimisühingute tegevusprofiilis.

Suuremate ja aktiivsemate turuosaliste puhul toimub täiendav igakuine riskimonitooring, mis loob eelduse õigeaegseks riskide või õigusaktide rikkumiste avastamiseks.

Väärtpaberiturg

2007. aastal lisandus Tallinna väärtpaberibörsile 3 uut aktsiaemitenti. Finantsinspeksioon edastas väärtpaberituruseaduse alusel esmakordselt 2 aktsiaemitendi - Olympic Entertainment

Group AS-i ja Arco Vara AS-i avaliku pakkumise ja kauplemise prospektid Poola Vabariiki, kus nimetatud emitentide väärtpaberid võeti kauplemisele Varssavi börsil.

Väärtpaberituru järelevalve tegevust märkis 2007. aastal eelkõige väärtpaberituru seaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seaduse redaktsiooni jõustumine 19.11.2007, mille tähtsamate muudatustena võeti üle finantsinstrumentide turgude direktiivi (2004/39/EÜ), ülevõtmispakkumiste direktiivi (2004/25/EÜ) ja läbipaistvusdirektiivi (2004/109/EÜ) nõuded. Direktiivide ülevõtmine tõi kaasa uute infotehnoloogiliste rakenduste ja spetsifikatsioonide väljatöötamise vajaduse, millest suurimaks projektiks on tehinguaruandluse teavitussüsteemi sisulise ja tehnilise lahendi väljatöötamine ja sellega kaasnev turuosaliste koolitus. Tehinguaruandluse teavitussüsteem võimaldab osaleda üleeuroopalises tehinguraportite vahetamise süsteemis ja moodustab tulevikus osa Finantsinspektsiooni poolt väljatöötavast automaatse turukuritarvituste tuvastamise järelevalvesüsteemist.

2007. aastal keskenduti Hea ühingujuhtimise tava (HÜT) nõuete täitmise kontrollimisele, mida teostati emitentide poolt esmakordselt koos 2006. aasta majandusaasta aruandega esitatud HÜT aruannetes avaldatud informatsiooni hinnates. Seoses aruannete ebaühtlase tasemega on HÜT nõuete täitmise hindamine üheks prioriteediks ka järgmisel aastal.

Finantsaruandluse osas oli 2007. aastal põhirõhk emitentide segmendiaruandluse kontrollimisel, suuri muudatusi aruannete kvaliteedis võrreldes 2006. aastaga ei olnud. Finantsinspektsiooni poolt varasemalt esitatud märkustega olid emitendid üldjoontes arvestanud. Finantsinspektsiooni eesmärgiks finantsaruandluse osas jääb jätkuvalt aruannetes esitatud andmete kvaliteedi tõstmine, mis lõppkokkuvõttes aitab kaasa väärtpaberituru läbipaistvuse ja usaldusväärsuse suurendamisele.

3.3.3. Turuosaliste kohapealne kontroll

Pangad

2007. aastal viis Finantsinspektsioon läbi kohapealsed kontrollid AS-is Hansapank, AS-is Sampo Pank ja AS-is SEB Eesti Ühispank

Aasta jooksul toimunud kohapealsete kontrollide käigus hinnati:

- rahapesu tõkestamise protseduuride täitmist;
- protseduure suhete loomisel mitteresidentidest klientidega;
- isikuandmete töötlemist;
- probleemide ja intsidentide haldust;
- talitluspidevuse tagamist
- krediidiriski ja operatsiooniriski sisemisi hindamissüsteeme.

Kõrgendatud tähelepanu pöörati infotehnoloogia, sealhulgas isikuandmete töötlemisega seotud valdkondadele. Samuti rahapesu tõkestamise protseduuride täitmisele, kus Finantsinspektsiooni huviorbiidis oli vastavate sisemiste protseduurireeglite asjakohasuse hindamine ning suhted kõrgema riskiprofiiliga klientidega. Viimased on eelkõige madala maksumääraga piirkondades registreeritud mitteresidentidest äriühingud. Peamiseks hindamisvaldkonnaks olid selliste klientide tegeliku majandustegevuse, lõplike kasusaajate ja tehingutesse kaasatud vahendite päritolu selgitamiseks rakendatud meetmete efektiivsuse hindamine.

Kindlustusseltsid

2007. aastal viidi kohapealsed kontrollid läbi järgmistes kindlustusseltsides: AS Salva Kindlustus, Inges Kindlustus AS ja AS Hansa Varakindlustus

Aasta jooksul toimunud kohapealsete kontrollide käigus hinnati:

- kindlustuskahjude käsitlemist;
- isikuandmete töötlemist;
- infotehnoloogia valdkonna korraldust;
- sisekontrollikeskkonda ja siseauditi funktsiooni toimimist.

Kohapealsete kontrollide käigus hinnati ka kindlustusandja rahuldamata nõuete eraldise arvutamise põhimõtteid ja adekvaatsust.

Kindlustusvahendajad

2007. aastal teostas Finantsinspeksioon kohapealsed kontrollid Balti Kindlustusmaakleri OÜ-s ja SEB Ühisliisingu Kindlustusmaakler AS-is.

Aasta jooksul toimunud kohapealsete kontrollide käigus hinnati:

- kindlustushuvi väljaselgitamise kohustuse täitmist;
- isikuandmete töötlemist.

Fondivalitsejad, investeerimisfondid ja investeerimisühingud

Finantsinspeksioon 2007. aastal fondivalitsejates, investeerimisfondides ja investeerimisühingutes kohapealseid kontrolle läbi ei viinud. Investeerimisühingutes toimusid järelevalve teostamise eesmärki silmas pidades kohtumised juhtkonnaga ning samuti jätkus regulaarne finantsandmete monitooring.

3.3.4. Basel II ja sisemised riskihindamismeetodid

2007. aastal jätkas Finantsinspeksioon aktiivselt ettevalmistusi üleminekuks uuele kapitali adekvaatsuse raamistikule, mis põhineb Baseli Pangajärelevalve Komitee poolt väljatöötatud rahvusvahelisel kapitali adekvaatsuse standardil (tuntud Basel II nime all). Basel II eesmärgiks on viia nõuded finantsasutuste kapitalile senisest suuremasse vastavusse nende tegeliku riskitasemega, et tagada finantssüsteemi maksimaalne stabiilsus ja usaldusväärsus. Samuti asetab Basel II suurt rõhku heade riskijuhtimistavade edendamisele, kuna just riskijuhtimine on nõ esimene kaitseliin klientide varade kaitsel.

Eestis toimub krediidasutuste ja investeerimisühingute üleminek Basel II põhimõtetele 2008. aasta jooksul. Ka kindlustusandjatele on hetkel väljatöötamisel sarnane senisest riskitundlikum raamistik (tuntud Solventsus II nime all). Basel II rakendamisega kaasnevad olulised muudatused on muuhulgas kapitalinõude arvutamise kohustus operatsiooniriski katteks ja täpsemate sisemiste riskihindamismeetodite kasutamise võimaldamine kapitalinõuete arvutamisel.

Kuna sisemiste riskihindamismeetodite kasutamine kapitalinõuete arvestamisel on lubatud vaid Finantsinspeksiooni loal, alustas Finantsinspeksioon 2007. aastal krediidasutuste taotluste läbivaatamist üleminekuks krediidiriski ja operatsiooniriski sisemistele hindamissüsteemidele. Selle käigus teostati mitmeid kohapealseid kontrolle, millest võtsid osa ka Rootsi ja teiste Balti riikide järelevalveasutused. Muuhulgas hinnati krediidasutuste poolt kasutada kavandatud sisemiste riskihindamismeetodite (mudelite) ülesehituse usaldusväärsust, nende aluseks olevate aegridade piisavust ja mudelite prognoosivõimet.

3.3.5. Rahapesu tõkestamine

2007. aastat iseloomustab Euroopa Parlamendi ja Nõukogu poolt 26. oktoobril 2005.a vastu võetud direktiivi 2005/60/EÜ Rahandussüsteemi rahapesu ja terrorismi rahastamise

eesmärgil kasutamise vältimise kohta (nn kolmas rahapesu tõkestamise direktiiv) rakendamine Eesti õigussüsteemis. Finantsinspeksiooni esindajad osalesid aktiivselt nimetatud direktiivi alusel uue rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse väljatöötamiseks loodud töögrupi tegevuses. Seaduse eelnõu esitati Riigikogule 2007. aasta lõpus. Riigikogu võttis uue rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse vastu 19. detsembril 2007.

Endiselt oli päevakorral e-raha ja muude sarnaste instrumentide edasimüügiga tegelevate asutuste tegevuse õiguspärasuse hindamine. 2007. aastal alustati Finantsinspeksiooni kaebusest tulenevalt Riigiprokuratuuris menetlust tuvastamaks, kas äriühingud, mille põhitegevus on e-raha asutusena e-raha teenuste osutamine, tegelevad ebaseadusliku majandustegevusega, kuivõrd neil puudub Finantsinspeksiooni poolt antav tegevusluba. 2007. aastal menetlus koosseisu puudumise tõttu lõpetati.

Finantsinspeksiooni juhatuse liige ning Finantsinspeksiooni rahapesu tõkestamise valdkonna juht osalesid regulaarselt rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise küsimuste koordineerimiseks loodud valitsuskomisjoni töös. Komitee liikmetele tutvustati rahapesu tõkestamise alast tegevust ja kohapealsete kontrollide käigus tuvastatud tüüpilisi probleeme. Lisaks toimusid regulaarsed kohtumised Prokuratuuri, Keskkriminaalpolitsei ja Rahapesu andmebüroo töötajatega. Kohtumiste eesmärk oli seisukohtade selgitamine ja ühiste prioriteetide kaardistamine. Lisaks osalevad Finantsinspeksiooni töötajad Eesti Pangaliidu rahapesu tõkestamise toimkonna tegevuses.

3.4.Finantsteenuste läbipaistvus ja tarbijapoliitika

3.4.1.Finantsinspeksiooni prioriteedid ja vahendid tarbijate harimiseks

Finantsinspeksiooni üheks strateegiliseks eesmärgiks on finantsteenuse tarbija teadlikkuse tõstmine. Vajadus tarbijate haritust tõsta tuleneb üha enam arenenud finantsteenuste turust, kuhu tekib pidevalt juurde uusi tooteid ja teenuseid, mis omavahel põimuvad ning mille tarbimine on kaasajal vältimatu. Finantsteenuseid tundev tarbija sõlmib lepingu teadlikumalt, mis vähendab hilisemaid vaidlusi finantsteenuse osutajatega. Tarbija suutlikkus lepingu sõlmimisel asjatundlikult kaasa rääkida on suureks lisaväärtuseks turu efektiivse toimimise tagamisel.

2007. aastal arendas Finantsinspeksioon edasi www.minuraha.ee veebikeskkonda, muutes seda praktilisemaks. Samuti avati www.minuraha.ee vene keelne versioon. 2007. aasta jooksul suurenes www.minuraha.ee külastatavus aasta algusega võrreldes ligikaudu 3 korda, seejuures huvi portaali kasutaja enim laenu-, investeerimis- ja reisikindlustuse teenustest. Portaali külastatavuse suurendamiseks on Finantsinspeksioon alustanud koostööd turuosalistega, kes jagavad informatsiooni portaali olemasolu kohta oma jaotuskanalites. Täiendavalt viidi koostöös Vikerraadioga läbi finantsteenuse tarbijat ja www.minuraha.ee portaali tutvustav saatesari. Tarbijaveebi tulevikuvision on suunatud lisaks finantsteenuste tarbimise algteadmiste andmisele ka aktiivse suhtluskeskkonna loomisele ning pidevalt uuenevale aktuaalsele infole.

2008. aastal eraldab Finantsinspeksioon senisest enam ressursi veebikeskkonna www.minuraha.ee ja muude tarbijahariduse alaste tegevuste arendusse, luues sel eesmärgil kaks uut töökohta.

Finantsteenuste läbipaistvusest

2007. aastal alustas Finantsinspeksioon finantsteenuste koondülevaate avaldamist, mille eesmärgiks on anda ülevaade Eestis osutatavate finantsteenuste mahtudest ja turuosadest. Aruandes käsitletakse eelkõige jaeturule suunatud panga-, fondi-, investeerimis- ja kindlustusteenuseid. Ülevaates tuuakse välja muuhulgas Eesti residentidest tarbijate osakaalud erinevate finantsteenuste lõikes. Finantsteenuste aruanne suurendab oluliselt Eesti finantsteenuste turu läbipaistvust, andes seeläbi turuosalistele ja klientidele parema aluse, mille põhjal oma

otsuseid kujundada. Poolaasta baasil koostatav finantsteenuste koondülevaade avaldatakse Finantsinspeksiooni veebilehel.

Nõuded kindlustusvahendusega tegelemiseks

Finantsinspeksiooni üheks eesmärgiks kindlustusvaldkonnas on tagada kindlustusteenuse selgus. 2007. aastal kehtestas Finantsinspeksioon soovitusliku juhendi Nõuded kindlustusvahendusega tegelemiseks, mis täpsustab kindlustusmaaklerite ja kindlustusagentide kindlustustegevuse seadusest tulenevaid nõudeid. Juhendis antud juhiste peamine eesmärk suunata teenuse osutajat välja selgitama kindlustusvõtja kindlustushuvi, et klient saaks endale valida ja kindlustusvahendaja pakuks kliendile sobivaimat kindlustuslepingut. Juhend jõustus 1. veebruaril 2008.

3.4.2. Finantsinspeksioonile esitatud tarbijate pöördumised

Finantsinspeksiooni tegevuse alused ja pädevus on reguleeritud Finantsinspeksiooni seaduses ja kindlustusseltside, krediitiasutuste, fondivalitsejate ja investeerimisühingute tegevust reguleerivates õigusaktides. Finantsinspeksioonil ei ole pädevust lahendada finantsteenuste klientide kaebuseid sisuliselt, st teha vaidluste pooltele täitmiseks kohustuslikke ettekirjutusi. Finantsinspeksioon saab anda sõltumatu hinnangu tekkinud olukorrale ning vajadusel algatada vastavalt õigusaktides sätestatule järelevalvemenetluse panga, kindlustusseltsi või mõne muu finantsteenuse osutaja suhtes eesmärgiga tagada finantsteenuste turu usaldusväärsus, läbipaistvus ja teenuseosutaja siseprotseduuride asjakohasus. Finantsinspeksioonil on heameel märkida, et olulises osas turuosalisel Finantsinspeksiooni seisukohtadega tarbijavaidluste lahendamisel arvestavad.

Tarbijate pöördumiste registreerimise ja süstematiseerimise põhjal saab Finantsinspeksioon ülevaate finantsteenuste turu peamistest vaidlustest ning nende esinemissagedusest teenuseosutajate ja klientide vahel.

2007. aasta andmeid 2006. aasta andmetega võrreldes on näha kindlustusega seotud vaidluste osakaalu suurenemist. Kindlustusvaldkonnaga seotud pöördumiste arv on 2006. aastaga võrreldes ligikaudu kahekordistunud. Kokku esitati Finantsinspeksioonile 2007. aasta jooksul 82 kaebust, millest 56 puudutasid kindlustusteenust. 2006. aasta jooksul esitati Finantsinspeksioonile 72 kaebust.

Kõige suurem arv 2007. aasta jooksul Finantsinspeksioonile esitatud pöördumistest oli seotud vabatahtliku sõidukikindlustuse (kaskokindlustuse) ja varakindlustusega (sh eelkõige koduvarakindlustusega). Panga- ja investeerimisteenuseid puudutavate pöördumiste osakaal oli oluliselt väiksem. Investeerimis- ja pensionifondide tegevuse kohta kaebusi ei laekunud. Kindlustusvaldkonnas põhjustas vaidlusi peamiselt kindlustustingimuste erinev tõlgendamine lepingu poolte poolt või kliendi pealiskaudne tutvumine poolte õiguste ja kohustustega enne kindlustuslepingu sõlmimist. Lisaks nimetatutele olid kliendi ja kindlustusseltsi vahelised vaidlused seotud ka kahju hüvitamise tähtajast kinnipidamisega kindlustusandja poolt ning kahju hüvitamisest keeldumisega.

Pangateenuste tarbimisel esilekerkinud probleemid tulenesid peamiselt laenulepingute tingimuste erinevast tõlgendamisest lepingu poolte poolt või oli klient poolte õiguste ja kohustustega enne laenu- või krediitilepingu sõlmimist tutvunud pealiskaudselt. Arveldusteenuste puhul olid probleemid seotud sularahaautomaatides tehingute tegemisega, igapäevaste arvelduste ja pankade teenustasude läbipaistvuse tagamise temaatikaga.

Finantsinspeksioonile 2007. aastal esitatud pöördumiste arv teenuste liikide ja teenustepakkujate lõikes¹:

Tabel 7:

Teenuse liik	Pöördumiste arv
Kaskokindlustus	17
Varakindlustus	13
Liikluskindlustus	10
Laen/krediit	9
Reisikindlustus	8
Investeerimisteenus	8
Arveldused	6
Elukindlustus	6
Liising	2
Hoiused	1
Pensionikindlustus	1
Tsiviilvastutuskindlustus	1
Kokku	82

Finantsinspeksioonile 2007. aastal esitatud pöördumiste arv teenusosutajate lõikes:

Tabel 8:

Teenuse osutaja	Pöördumiste arv	Turuosad oma sektoris ²
ERGO Kindlustuse AS	13	23,0 %
Seesam Rahvusvaheline Kindlustus AS	11	14,0 %
AS Hansapank	9	52,0 %
AS IF Eesti Kindlustus	8	31,0 %
AS SEB Eesti Ühispank	8	22,6 %
Parex Kindlustus Eesti filiaal	6	3,0 %
AS Hansa Elukindlustus	4	45,0 %
Balti Investeeringute Grupi Pank AS	4	0,8 %
Salva Kindlustuse AS	3	9,0 %
QBE Kindlustuse Eesti AS	3	3,0 %
AS SEB Ühispanka Elukindlustus	2	30,0 %
AS Inges Kindlustus	2	4,0 %
AS E-Kindlustus Kindlustusmaakler	2	23,0 %
AS SEB Ühisliising	1	N/A
AS Eesti Krediidipank	1	1,4 %
AS Sampo Pank	1	11,4 %
AS Hansa Varakindlustus	1	10,0 %
BTA Kindlustuse AS	1	2,0 %
Tallinna Äripanga AS	1	0,5 %
AS Sampo Liising	1	N/A
Kokku	82	

¹ Elukindlustusseltside turuosa suuruse arvutamisel ei ole arvestatud filiaalide andmeid

² Turuosad seisuga 31.12.2007. Turuosad on esitatud ümardatuna, kindlustuses turuosad kindlustusmaksete alusel, panganduses varade mahu järgi

Tarbijate pöördumiste dünaamika:

Tabel 9:

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Pangad	-	-	26	12	16	28	36	24
Kindlustus	232	86	49	29	41	42	30	56
Muud	-	-	-	5	1	4	6	2
Kokku	232	86	78	46	58	74	72	82

3.5. Tegevus regulatiivse keskkonna kujundamisel

3.5.1. Ülevaade regulatiivse keskkonna kujundamisest

Finantsinspeksiooni ülesandeks õiguskeskkonna kujundamisel on eeskätt teha ettepanekuid finantssektorit ja selle järelevalvet puudutavate seaduste ja muude õigusaktide kehtestamiseks ja muutmiseks ning osaleda vastavate eelnõude väljatöötamisel. Samuti anda hinnanguid nii kehtivate seaduste muudatuste kui ka uute väljatöötatavate määruste eelnõudele. Finantsinspeksiooni seaduse kohaselt kooskõlastatakse Finantsinspeksiooniga need õigusaktide eelnõud, mis reguleerivad finantsjärelevalve subjekti või Finantsinspeksiooni tegevust või mõjutavad muul viisil finantsjärelevalve eesmärgi saavutamist.

Krediidiasutused ja hoiu-laenuühistud

2007. aastal jätkus Finantsinspeksiooni ja Rahandusministeeriumi koostöös hoiu-laenuühistu seaduse ja krediidiasutuste seaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamine eesmärgiga kaasajastada hoiu-laenuühistu seaduse regulatsiooni ning täiendada krediidiasutuste seaduses sätestatud ühistupanga asutamise ja liikmete suhtes kehtiva korra kohta sätestatut. Peamiste probleemidena kerkisid esile hoiu-laenuühistu seadusesse sisseviidavate muudatuste kooskõla tulundusühistu seadusega, hoiu-laenuühistu liikmeskonna suurus ning teenuste pakkumine kolmandatele isikutele.

Hoiu-laenuühistu seaduse ja krediidiasutuste seaduse muutmise seaduse eelnõu läbinud vajalikud kooskõlastusringid ning esitatud Vabariigi Valitsusele heakskiitmiseks.

Koostöös Eesti Pangaga töötati välja järgmised 2007. aastal ja 2008. aasta alguses jõustunud Eesti Panga presidendi määrused:

- Eesti Panga Presidendi määrus nr 4 Krediidiasutuse ja krediidiasutuse konsolideerimisgrupi usaldatavusnormatiivide aruanded;
- Eesti Panga presidendi määrus nr 9 Krediidiasutuse konsolideerimisgrupi täiendava aruandluse kehtestamine;
- Eesti Panga presidendi määrus nr 16 Krediidiasutuse bilansivälise aruandluse kehtestamine;
- Eesti Panga presidendi määrus nr 20 Krediidiasutuse riskijuhtimise, omavahendite ja kapitali adekvaatsuse kohta avalikustatav teave ning täiendavad aruanded.

Samuti täpsustati ja ajakohastati mitmeid varemkehtinud määrusi.

Lisaks avaldas Finantsinspeksioon arvamust Eesti Pangaliidu 12. jaanuari 2007.aasta pöördumisele Riigikogu Põhiseaduskomisjoni poole seoses isikuandmete kaitse seaduse muutmise eelnõuga. Finantsinspeksioon on seisukohal, et finantsteenuste osutamise lepingus tuleb selgelt ning ammendavalt määratleda kõik isikud, kellele edastatakse või tehakse kättesaadavaks kliendi või lepingu kohta käivad andmed, et klient saaks otsustada, millisel määral ta enda kohta andmeid teistele isikutele kättesaadavaks teha soovib.

Kindlustustegevus

1. jaanuaril 2008 jõustus kindlustustegevuse seaduse, Finantsinspektsiooni seaduse ja isikuandmete kaitse seaduse muutmise seadus. Kindlustustegevuse seadust täiendati seoses Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2005/68/EÜ ülevõtmisega. Täiendused puudutasid edasikindlustusandja tegevust ja usaldatavusnõudeid, kuid põhiregulatsiooni osas jäädi kehtiva lahenduse juurde, mille kohaselt kohaldatakse kindlustustegevuse seaduses kindlustusandja suhtes sätestatud ka edasikindlustusandja suhtes, kui seadusest ei tulene teisiti. Samuti muudeti kindlustustegevuse seadust seoses nõukogu direktiivi 2004/113/EÜ ülevõtmisega meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise kohta seoses kaupade ja teenuste kättesaadavuse ja pakkumisega. Lisaks direktiividest tulenevatele muudatustele tehti kindlustustegevuse seadusesse muudatused ka kliendi mõiste osas ja täpsustati isikuandmete töötlemise eesmärki ja töödeldavate isikuandmete ulatust kindlustustegevuse raames.

2. novembril 2007 jõustus liikluskindlustuste seaduse, kindlustustegevuse seaduse ja liiklusseaduse muutmise seadus. Muudatuste siseseviimise tingis uus Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2005/14/EÜ, millega muudetakse Nõukogu direktiive 72/166/EMÜ, 84/5/EMÜ, 88/357/EMÜ ja 90/232/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2000/26/EÜ mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustuse kohta (nn V liikluskindlustuse direktiiv). Samuti korregeeriti mõningaid liikluskindlustuse lepingu sõlmimise ja kahjude hüvitamisega seotud sätteid, kaasajastati terminoloogiat ja sõnastusi ning täpsustati Garantiifondi regulatsiooni.

Finantsinspektsioonil on oluline roll kindlustusandjate tegevust puudutavate määruste väljaandmisel. 2007. aastal muudeti koostöös Rahandusministeeriumiga rahandusministri 13. aprilli 2005.a määrust nr 33 Kindlustusandja järelevalvelise raamatupidamisaruandluse kehtestamine ning vahearuannete koostamise ja avalikustamise nõuded ning rahandusministri 13. aprilli 2005.a määrust nr 34 Kindlustusandjate aruannete vormide ning nende sisu ja esitamise tähtaegade kehtestamine. Samuti töötati välja rahandusministri määrus nr 20 Lepinguriigi kindlustusandja Eesti filiaali aruannete koostamise ja esitamise kord. Loetletud määrused reguleerivad kindlustusandja ja välisriigi kindlustusandja filiaali aruannete sisu, vormi ja koostamise aluseid ning esitamise ja avalikustamise korda ja tähtaegasid.

Väärtpaberiturg

19. novembril 2007. aastal jõustusid väärtpaberituru seaduse, Finantsinspektsiooni seaduse, audiitortegevuse seaduse, investeerimisfondide seaduse, krediidiasutuste seaduse ja äriseadustiku muudatused. Nimetatud seaduste muutmise seaduse eelnõu väljatöötamist alustati 2006. aastal eesmärgiga harmoneerida Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2004/39/EÜ (finantsinstrumentide turgude direktiiv - MiFID), selle rakendusdirektiiv 2006/73/EÜ ja 2004/109/EÜ (läbipaistvusdirektiiv - TD), selle rakendusdirektiiv 2007/14/EÜ ning võtta üle Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivid 2006/48/EÜ ja 2006/49/EÜ (uus kapitalinõuete direktiiv) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2004/25/EÜ ülevõtmispakkumiste kohta (ülevõtmispakkumiste direktiiv).

Seoses väärtpaberituru seaduse muudatuste jõustumisega, kehtestati 14. novembril 2007 rahandusministri määrus nr 52 Väärtpaberitehingutest Finantsinspektsiooni teavitamise kord ja määrus nr 51 Klientidele teabe ja aruannete esitamise nõuded seoses investeerimisteenuste osutamisega. Määrusega nr 52 kinnitati väärtpaberituru seaduse § 91 lõike 8 alusel täpsem metoodika ja tehniline kord väärtpaberitehingutest Finantsinspektsiooni teavitamisele, lubatud andmekandjatele ja ülekandmisviisidele ning tehingute täitmise kohta esitatud andmete korregeerimisele. Väärtpaberituru seaduse § 92 alusel kehtestatud määruses nr 51 nähti ette täpsustavad nõuded klientidele esitatavale teabele ning aruannetele seoses investeerimis- või investeerimisega seotud teenuste osutamise või nende pakkumisega.

Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamine

Kuni 28. jaanuarini 2008 kehtis Eestis 1999. aastal jõustunud ja 2004. aastal oluliselt täiendatud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadus. 2007. aastal koostati uus rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadus, eesmärgiga harmoneerida Eesti õigusesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ rahandussüsteemi rahapesu ning terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise vältimise kohta. Samuti eesmärgiga harmoneerida direktiivi 2005/60/EÜ rakendusdirektiiv 2006/70/EÜ rakendusmeetmete kehtestamise kohta seoses mõistega riikliku taustaga isik ning kliendi suhtes lihtsustatud nõuetekohaste hoolsuse menetluste ja harva või väga piiratud mahus teostatud finantstegevuse alusel tehtud erandite tehniliste kriteeriumite kohta.

Uues, 2008. aasta jaanuari lõpust kehtima hakanud seaduses (vastu võetud 19. detsembril 2007) on põhiosas säilitatud eelneva seaduse põhimõtted ja lahendused ning rahapesu ja terrorikuritegude rahastamise raamistik, kuid neid on eelnimetatud direktiividest lähtuvalt oluliselt mahus täiendatud. Näiteks muudeti ja laiendati rahapesu mõistet, finantseerimisasutuse mõistet ja määratleti tegeliku kasusaaja mõiste. Seadusega reguleeriti täpsemalt kohustatud isikud, kes peavad kontrolli teostama ning olukorrad, mille puhul tekib kontrolli ja isikusamasuse tuvastamise vajadus. Laienes isikute ring, kes on kohustatud rakendama rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse nõudeid. Seadus reguleerib ka varasemast täpsemalt kohustatud isikute tegevusi kliendi tuvastamisel ja kontrollimisel.

Direktiivide kõrval lähtuti uue rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse väljatöötamisel ka rahapesu toimkonna – FATF-i³ 40 soovitus ja 9 erisoovitusega. Nimetatud soovitude rakendamist tagatakse FATF-i, IMF-i⁴ ja FATF-i regionaalsete esinduste, s.h – MONEYVAL-i⁵ (Euroopa Nõukogu Ministrite Komitee rahapesu tõkestamise meetmete hindamise ekspertide erikomisjoni) kohapealsete hindamistega. MONEYVAL-i hindamisvisiit Eestisse toimus veebruaris 2008.

Muudatused äriseadustikus

15. detsembril 2007 jõustus äriseadustiku ja sellega seonduvate seaduste muutmise seadus. Äriseadustiku, kommertspandiseaduse, krediidiastutuste seaduse, väärtpapierituru seaduse, investeerimisfondide seaduse, kindlustustegevuse seaduse, e-raha asutuste seaduse ja töötajate üleühenduselise kaasamise seaduse muutmise tingis vajadus tuua Eesti õigusaktidesse sisse ettevõtete piiriülese ühinemise regulatsioon tuginedes Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2005/56/EÜ piiratud vastutusega äriühingute piiriülese ühinemise kohta. Seadusemuudatuse kohaselt võib Eesti äriregistrisse kantud aktsiaselts või osäühing ühineda teise Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi õiguse alusel asutatud piiratud vastutusega äriühinguga, mille registrijärgne asukoht, juhatuse asukoht või peamine tegevuskoht asub lepinguriigis ning mis vastab nimetatud direktiivi artiklis 2 punktis 1 sätestatud nõuetele.

Finantsinspeksiooni tegevust puudutav regulatsioon

2007. aastal täiendati Finantsinspeksiooni seaduse paragrahvi 54, mis reguleerib kontrollimisandmete salastatust. Muudatusettepanek lisati eelnõusse Finantsinspeksiooni ettepanekul, arvestades nii avalikkuse kui ka turuosaliste huvi. Kontrollimisandmete salastatuse üldreeglit tehti erand, sätestades, et inspeksioonil on õigus avalikustada finantsjärelevalve subjektilt saadud statistilisi andmeid.

2007. aastal jätkus Justiitsministeeriumi poolt väljatöötatud korrakaitseaduse eelnõu täiendamine, milles on plaanis kajastada Finantsinspeksiooni korrakaitseorganina.

3 Financial Action Task Force

4 International Monetary Fund

5 The Select Committee of Experts on the Evaluation of Anti Money Laundering Measures

3.5.2. Aruandluse ühtlustamine ja optimeerimine

2007. aastal jätkus uute aruandluspõhimõtete ning aruandevormide väljatöötamine. Pankade jaoks kehtestati uued bilansi ja kasumiaruande vormid 2007. aasta suvel ning need võeti kasutusele 2008. aasta alguses. Investeeringisühingutele on uued bilansi ja kasumiaruannete vormid kavas kehtestada 2008. aastal ja võtta need kasutusele alates 2009. aasta jaanuarist.

Uute bilansi ja kasumiaruande vormide kasutuselevõtt muudab finantssektori ettevõtete aruandluskoormust vähemalt kahes aspektis. Esiteks jälgivad uued bilansi ja kasumiaruande vormid rahvusvaheliste finantsaruandluse standardite (edaspidi IFRS⁶) nõudeid. Kuna raamatupidamise seaduse kohaselt on IFRS-i kasutamine raamatupidamisaruannete koostamisel finantsasutustele kohustuslik, vabanevad finantsjärelevalve subjektid kohustusest esitada samu andmeid erinevatele institutsioonidele erinevas vormis. Teiseks on uute vormide väljatöötamisel aluseks võetud CEBS⁷-i poolt välja pakutud finantsaruannete vormid, mis on kasutusel paljudes Euroopa Liidu liikmesriikides. See omakorda võimaldab rahvusvahelistel pangagruppidel kasutada sarnaseid vorme üle kogu Euroopa ning hõlbustab nii ettevõtete omavahelist kui ka järelevalvete vahelist andmete vahetust.

Seoses ettevalmistustega lõplikuks üleminekuks uuele kapitali adekvaatsuse raamistikule Basel II 2008. aastal alustati pangandussektoris uute usaldatavusnormatiivide aruannete testimist. Ka usaldatavusnormatiivide aruanded tuginevad CEBS-i poolt välja pakutud ühtsetele aruandevormidele ning peaksid seetõttu oluliselt hõlbustama aruannete koostamist ja esitamist eelkõige rahvusvahelistesse gruppidesse kuuluvates pankades. Uued usaldatavusnormatiivide aruanded jõustusid pankadele lõplikult 2008. aasta alguses, investeerimisühingud võtavad uued aruandevormid kasutusele 2008. aastal. 2008. aastal on lisaks investeerimisühingute aruannetele plaanis ajakohastada ka fondivalitsejate aruanded.

Oluline samm aruandluskoormuse vähendamisel on ka asjaolu, et alates 2008. aastast on pankadel lubatud raamatupidamise vahearuanded ja raamatupidamise aastaaruanne avalikustada vabalt valitud vormis lähtudes IFRS nõuetest. Siiani pidid pangad nimetatud aruandeid avalikustama etteantud vormis, mis tõi mitmetel juhtudel kaasa nõ topeltaruannete koostamise vajaduse, sest samu andmeid oli vaja esitada erinevatele sihtgruppidele erinevas vormis. Kuna nüüd avalikustatava teabe vormi valikul täiendavad piirangud puuduvad, siis sellist vajadust enam ei ole.

3.5.3. Finantsinspektsiooni soovituslikud juhendid

Finantsinspektsiooni soovitusliku iseloomuga juhendite eesmärgiks on selgitada finantsvaldkonna tegevust reguleerivate õigusaktide sätteid ning suunata finantsjärelevalve subjekte õigusaktidest tulenevate nõuete kohaselt käituma. Lisaks sellele, et soovituslike juhenditega selgitatakse õigusnorme ja suunatakse finantsjärelevalve subjekte, vähendatakse nende kaudu ka regulatiivseid konkurentsieeliseid ning turuosaliste õigusriski oma käitumise kujundamisel ja kujundatakse head tava finantssektoris.

2007. aastal kehtestas Finantsinspektsioon järgmised soovituslikud juhendid:

Tabel 10:

⁶ IFRS – International Financial Reporting Standards

⁷ Committee of European Banking Supervisors

Juhend	Jõustus
Nõuded sisemise kapitali adekvaatsuse tagamise protsessi korraldamisele	1. jaanuar 2008
Üldnõuded kindlustuslepingutele (muudatused)	1. veebruar 2008
Nõuded kindlustusvahendusega tegelemiseks	1. veebruar 2008

- **Soovituslik juhend: Nõuded sisemise kapitali adekvaatsuse tagamise protsessi korraldamisele**

2007. aastal töötas Finantsinspeksioon välja krediitiasutustele ja investeerimisühingutele suunatud soovitusliku juhendi Nõuded sisemise kapitali adekvaatsuse tagamise protsessi korraldamisele, mis jõustus 2008. aasta 1. jaanuaril. Soovituslik juhend kehtestati Basel II raames eesmärgiga suurendada kapitaliregulatsiooni riskitundlikkust tuginedes senisest oluliselt enam krediitiasutuse või investeerimisühingu enda sisemistele hinnangutele oma riskide ja kapitalivajaduse kohta. Juhend sisustab krediitiasutuste seaduse § 63¹ ja väärtipaberituruse seaduse § 82² ning suunab krediitiasutusi ja investeerimisühinguid sisemise kapitali adekvaatsuse tagamise protsessi väljatöötamisel ja rakendamisel.

Finantsinspeksiooni hinnangul peab sisemise kapitali adekvaatsuse tagamise protsessi toetama ühingujuhtimise heade tavade järgimine, piisavate sisekontrollimehhanismide olemasolu ja ennekõike riskijuhtimise heade tavade rakendamine.

- **Soovituslik juhend: Üldnõuded kindlustuslepingutele**

1. veebruaril 2008 jõustusid Finantsinspeksiooni soovitusliku juhendi Üldnõuded kindlustuslepingutele muudatused. Algne juhend kehtestati 1. novembril 2006. Juhendisse 2007. aastal sisse viidud muudatused käsitlesid kindlustusvõtja kindlustushuvi väljaselgitamist ja kindlustusvõtjale piisava teabe esitamist kindlustuslepingu sõlmimisel. Juhendiga soovib Finantsinspeksioon kaitsta kindlustusvõtjate huve läbi soovituslike juhiste andmise kindlustusandjatele kindlustuslepingute väljatöötamisel ja avaldamisel.

- **Soovituslik juhend: Nõuded kindlustusvahendusega tegelemiseks**

Finantsinspeksiooni üheks eesmärgiks kindlustusvaldkonnas on tagada kindlustusteenuse selgus. 2007. aastal kehtestas Finantsinspeksioon soovitusliku juhendi Nõuded kindlustusvahendusega tegelemiseks, mis täpsustab kindlustusmaaklerite ja kindlustusagentide kindlustustegevuse seadusest tulenevaid nõudeid.

Juhiste peamine eesmärk suunata teenuseosutajat välja selgitama kindlustusvõtja kindlustushuvi, et klient saaks endale valida ja kindlustusvahendaja pakuks kliendile kõige sobivama kindlustuslepingu. Kindlustusvahendajate kohustuste selgitamine loob eeldused teenuse läbipaistvuse suurenemiseks ning aitab tarbijatel paremini mõista kindlustusvahenduse olemust. Samuti on juhend abiks kindlustusvahendusega tegelevatele isikutele kindlustustegevuse seaduses ja võlaõigusseaduses sätestatud nõuetest ühetaolisel arusaamisel. Juhend jõustus 1. veebruaril 2008.

2007. aastal jõustusid 2006. aastal kehtestatud Finantsinspeksiooni soovituslikud juhendid:

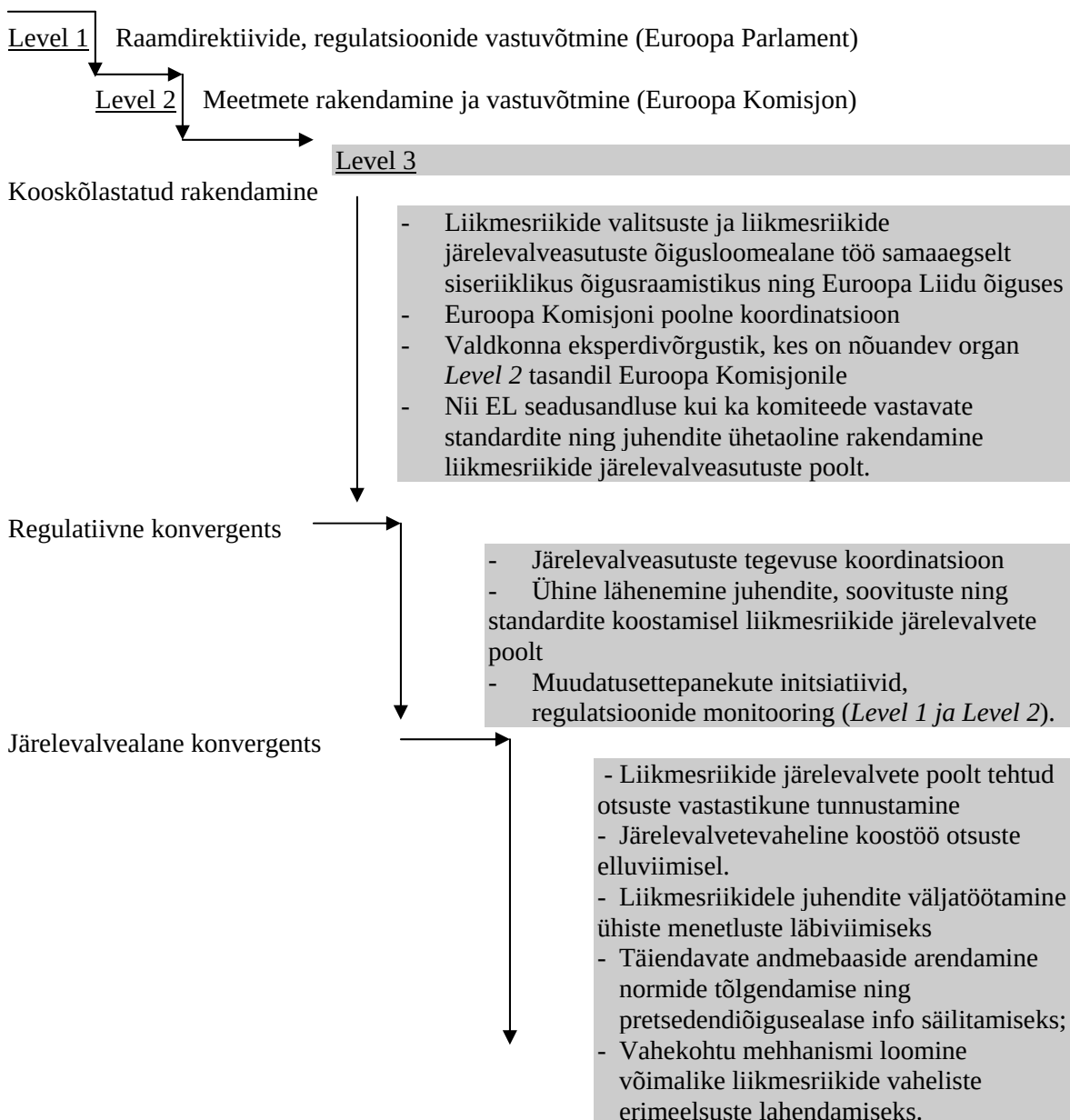
- Nõuded finantsjärelevalve subjekti talituspidevuse protsessi korraldamiseks
- Üldnõuded kindlustuslepingutele
- Nõuded finantsjärelevalve subjekti poolt tegevuse edasiandmisele (*outsourcing*)

3.6. Rahvusvaheline koostöö

Euroopa Liidu (EL) liikmesriigina on Eesti finantssektor Euroopa ühtse finantsteenuste turu osa, mis tähendab olulise tähelepanu pööramist rahvusvahelise järelevalvelise koostöö arendamisele. Eesti finantsstabiilsus sõltub kõige otsesemalt järelevalvemeetodite ühtlustamisest ja tõhusast infovahetusest teiste Euroopa Liidu liikmesriikidega. Arvestades, et Eestis tegutsevad pangad on lõviosas Skandinaavia panganduskontsernide tütarettevõtted, on võtmeküsimuseks koostöö ja infovahetuse korraldamine Rootsi ja Soome järelevalveasutustega. Koostöös saavad ka heakskiidu mudelid, mille alusel annavad pangad hinnangu võetud riskidele ja nende katmiseks vajaliku kapitali suurusele.

Rahvusvahelise järelevalvelise tava ja poliitika kujundamist Eesti finantsturu jaoks vastuvõetavas suunas saab Finantsinspeksioon mõjutada osaledes EL finantssektori järelevalve komiteede töös. Seejuures on põhirõhk tegevusel Euroopa Liidu järelevalveasutuste *Level 3* komiteedes: Euroopa Väärtpaberituru Järelevalveasutuste Komitees CESR, Euroopa Kindlustus- ja Pensionijärelevalveasutuste Komitees CEIOPS ja Euroopa Pangandusjärelevalveasutuste Komitees CEBS. Euroopa Komisjoni initsiatiivil on võimalikult suur otsustusõigus viidud ja viimisel nimetatud komiteede tasandile.

Joonis 1

Nn. Lamfalussy raamistiku (vt joonis 1) loomine 2001.aastal käivitas laialdase järelevalvealase koostöö Euroopa Liidus eesmärgiga seadusloome protsessi tervikpildis korrastada ja tõhustada. Lamfalussy protsessi kolmas tasand ehk *Level 3* hõlmab EL järelevalveasutuste esindajate komiteesid erinevates finantsvaldkondades, komiteede tegevuse peaesmärgiks on järelevalvetavade ühtlustamine.

3.6.1. Rahvusvaheline koostöö Euroopa Liidu finantsjärelevalve komiteedes

Finantsinspeksioon osales 2007. aastal kahekümne CEBS-i⁸, CEIOPS⁹ -i, CESR⁹ -i, ja töögrupi töös. Finantsinspeksioon on piiritletud oma osaluse ainult nende töörühmadega, mille kaudu me saame avaldada tegelikku mõju Eesti finantsturu jaoks olulistest küsimustes. 2007. aastal oli töörühmade tegevuses osalemise aktiivsus sarnane võrreldes 2006. aastaga.

- **Euroopa Pangandusjärelevalveasutuste Komitee CEBS** jätkas 2007.aastal tööd kolmes põhilises valdkonnas. Koostöös Euroopa Komisjoniga panustati kapitalinõuete direktiivi (Basel II/CRD *Capital Requirements Directive* 2006/48/EC ja 2006/49/EC) harmoniseeritud tõlgendamisse ja rakendamisse. Teiseks tegeleti ühtse järelevalvelise avalikustamise raamistiku väljatöötamisega ning kolmandaks ka grupijärelevalvega seotud küsimustega ning vastava koostöövõrgustiku toetamisega. CEBS-i kuuest koostööorganist osales Finantsinspeksioon 2007.aastal aktiivsemalt neist kolme suurema töös: EGCR (*Expert Group on Capital Requirements*), EGFI (*Expert Group on Financial Information*) töögrupid ning kapitalijärelevalve praktika ühtlustamisega tegelev *Groupe de Contact* (GdC).

Kapitali adekvaatsuse direktiivi rakendamisega tegeleva töögrupi *Expert Group on Capital Requirements* töös jätkus 2007.aastal pankade uue kapitali adekvaatsuse raamistiku (Basel II) rakendamisega seotud tehniliste küsimuste lahendamine. Raamistiku eesmärgiks on tagada senisest riskitundlikum kapitalinõuete arvutamise meetodika ning ühtlustada kapitalijärelevalve praktikat liikmesriikide vahel. Töö peamiseks eesmärgiks on tagada kapitali regulatsiooni ühetaoline rakendamine liikmesriikides.

Expert Group on Financial Information on raamatupidamise ja auditeerimise teemadele keskendunud töögrupp, mille ülesandeks on analüüsida raamatupidamisarvestuses ja auditeerimistegevuses toimivate rahvusvaheliste arengute mõju pangandussektorile. Ühtlasi osaletakse vastavate arengute kujundamisel. Samuti on raamatupidamise ja auditeerimise töögrupil juhtiv roll järelevalvelise aruandluse ühtlustamisel.

2007. aasta olulisemad teemad olid jätkuvalt aruandluse ühtlustamist ning järelevalvelist avalikustamist puudutavad küsimused. Läbiviidud küsitluste põhjal on töögrupp kaardistanud liikmesriikide aruandluse hetkeseisu.

CEBS-i peamise alamtöögrupina tegutseva *Groupe de Contact* töö on keskendunud kapitalijärelevalvelise praktika ühtlustamisele ja informatsiooni vahetamisele järelevalvete vahel. 2007. aastal osales Finantsinspeksioon GdC töös varasemast intensiivsemalt – inspeksiooni esindaja on nimetatud kolme alamtöögruppi, mis tegelevad järelevalvelise hinnangu konvergentsi, järelevalvelise delegeerimise ning grupijärelevalve koostöövõrgustiku teemadega. 12.-13. juulil 2007 korraldas Finantsinspeksioon Tallinnas *Groupe de Contact* kahepäevase plenaaristungi. Ka osaleb Finantsinspeksioon *Delegation drafting Task Force* töögrupis, mille tegevuse eesmärk on lahendada pangandusjärelevalvelise tegevuse ja vastutuse delegeerimisega seotud küsimusi kodu- ja asukohariikide (*home-host*) järelevalvete vahel

⁸ Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors

⁹ Committee of European Securities Regulators

- **Euroopa Kindlustus- ja Pensionijärelevante Komitee CEIOPS** kõige olulisemaks tööks nii elu- kui ka kahjukindlustuses on olnud uue kapitali adekvaatsuse raamistiku - Solventsus II direktiivi ettevalmistamine. 2007. aasta juulis jõudis Solventsus II raamdirektiivi eelnõu esialgne versioon Euroopa Nõukokku. Kindlustusvaldkonnas oluliselt muudatusi kaasa toova uue kapitali adekvaatsuse raamistiku Solventsus II väljatöötamine ning rakendamine on CEIOPS-i tegevuse seni kõige nõudlikum protsess. Direktiiv peaks jõustuma 2009. aastal ning lõplik ülevõtmistähtaeg liikmesriikidele on 18 kuud peale direktiivi vastuvõtmist.

Finantsinspeksioon osaleb nelja Solventsus II raamistiku väljatöötamisega seotud ekspergrupi töös: *Financial Requirements Expert Group*; *Internal Governance, Supervisory Review and Reporting Expert Group*; *Internal Models Expert Group* ning *Insurance Groups Supervision Committee*. CEIOPS-i töögruppide peamiseks ülesandeks on nõuande ettevalmistamine Euroopa Komisjonile Solventsus II raamdirektiivi järelevalveliste tehniliste meetmete rakendamise osas. Finantsinspeksiooni üheks oluliseks ülesandeks on jälgida, et uus regulatsioon arvestaks ka Eesti kui väikese turu eripäraga.

Vajalike tehniliste meetmete väljatöötamiseks on turuosaliste seas läbi viidud neli kvantitatiivse mõju uuringut (*Quantitative Impact Study*; QIS). 2007. aasta novembris avalikustati kolmanda uuringu raport (QIS 3). 2007. aasta lõpuks valmistasid Solventsuse töögrupid ette järjekorras neljanda uuringu (QIS 4) lähteülesande. QIS 4 lähteülesandes on olulisel kohal lihtsustuste kriteeriumide testimine tehniliste eraldiste ja solventsuskapitali miinimumnõuete jaoks.

Financial Requirements Expert Group tegeles peamiselt Solventsus II standardsete kapitalinõuetega seonduvate küsimustega nagu näiteks standardnõuete väljatöötamisega tehniliste eraldiste hindamiseks nii kahju- kui ka elukindlustuses. Töögrupp on andnud põhilise panuse QIS 3 mõjuanalüüsi läbiviimisesse ning ka QIS 4 spetsifikatsiooni ettevalmistamisse.

Internal Governance, Supervisory Review and Reporting Expert Group tegeleb kindlustusandjate juhtimisele seatavate kvalitatiivsete nõuete, järelevalve aruandluse ja avalikustamise nõuete väljatöötamisega ning ühtse järelevalvelise tava kujundamisega. 2007. aastal töötas töögrupp välja järelevalvelise aruandluse ja avalikustamise sisu ja vormi ühtlustamise põhimõtted.

Internal Models Expert Group on 2007.aastal loodud töögrupp, mille ülesandeks on Solventsus II raamistikus ette valmistada üldised ning spetsiifilised nõuded sisemudelite väljatöötamiseks solventsusnõuete arvutamisel.

Insurance Groups Supervision Committee on kindlustusgruppide järelevalvega tegelev töögrupp, mis on keskendunud konsolideerimisgrupi järelevalvelistele küsimustele olemasolevas õiguslikus raamistikus ning vajadusel teeb vastavasisuliselt muudatusettepanekuid kehtivate direktiivide osas. Töögrupi peamine eesmärk on kindlustusgruppide kodu- ja asukohariikide järelevalvete vahelise koostöö tõhustamine ning praktikate ühtlustamine.

- **CESR ehk Euroopa Väärtpaberijärelevante Komitee** on 2007. aastal tegelenud peamiselt viie erineva direktiivi – Finantsinstrumentide turgude direktiivi MiFID (*The Markets in Financial Instruments Directive* 2004/39/EC), läbipaistvusdirektiivi (*Transparency Directive* 2004/109/EC), prospektidirektiivi (*Prospectus Directive* 2003/71/EC), turukuritarvituste direktiivi (*Market Abuse Directive* 2003/6/EC) ja nn eurofondide (UCITS - *Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities* 85/611/EC) direktiivi rakendamisega seotud küsimustega. Nimetatud direktiivide rakendamise ja tõlgendamise seotud küsimustega tegelevad alalised ning ajutised CESR-i töögrupid. Finantsinspeksioon osales 2007. aastal aktiivsemalt seitsme ekspertgrupi töös.

Kõige olulisemad olid 2007. aastal Euroopa Väärtpaberijärelevante komitee jaoks finantsinstrumentide turgude direktiivi MiFID rakendamisega seonduvad küsimused. Finantsinstrumentide turgude direktiivi ülevõtmistähtaeg liikmesriikide jaoks oli 2007.a 1. november. MiFID-i eesmärgiks on kehtestada ühtne terviklik režiim väärtpabereid puudutavate korralduste täitmiseks ja tehingute tegemiseks, et suurendada konkurentsi väärtpaberite kauplemisskeskkondade ja tehingute tegemise meetodite osas. Samuti parandada Euroopa Liidu väärtpaberiturgude läbipaistvust ja investorite informeeritust läbi ühtsete miinimumstandardite kehtestamise perioodilise ja muu olulise teabe avaldamisel. Direktiiv on aluseks uute väärtpaberite

kauplemissüsteemide loomisele.

CESR-i MiFID-i töögrupi kõige olulisemaks teemaks olid 2007. aastal investeerimisühingute registreerimise ja andmete säilitamiskohustusega seonduvad juriidilised ning rakenduslikud küsimused. Kehtestati soovituslik säilitamist vajavate kirjade miinimumloetelu. Ka tegeleti 2007. aastal ühise üleeuroopalise väärtpaberitehingutest raporteerimise süsteemi (*Transactions Reporting Exchange Mechanism*; TREM) käivitamise ettevalmistamisega eesmärgiga tõhustada turukuritarvituste avastamist.

CESR-i prospektitöögrupp *Prospectus Contact Group* tegeleb prospektimenetlust reguleeriva seadusandluse tõlgendamise ning rakendamise küsimustega. Töögrupi tegevuse eesmärk on kujundada liikmesriikide ühised seisukohad ja nende baasil juhised avalikustamissooete osas väärtpaberite pakkumiseks avalikkusele või väärtpaberite reguleeritud turul kauplemisele lubamiseks.

CESR-i *Investment Management* (IM) ekspertgrupp nõustab Euroopa Komisjoni UCITS direktiivi ehk nn avatud investeerimisfonde ehk eurofonde käsitleva direktiiviga seonduvates küsimustes. Mais 2007 võeti vastu kontseptsioonipaber (*Inducement under MiFID*) selle kohta, kuidas tagada investeerimistegevusega seotud tasude läbipaistvus investoritele. Eesmärgiks on määratleda tasud (eelkõige fondi ja vahendajate vahel), mis ei anna investorile jaoks tootele lisaväärtust ega ei ole seega tarbija huvides ning tagada tasude ja kulude läbipaistvus. 2007. aasta lõpuks valmisid IM ekspertgrupi ettepanekud Euroopa Komisjonile, mis puudutavad lihtsustatud prospektile kehtestatud nõuete ühtlustamist erinevates liikmesriikides.

CESR-POL ning selle alamtöögrupid koordineerivad CESR-i liikmete koostööd regulatsioonide jõustamisel. CESR-POL-i tegevus keskendub ühtlasi ka turukuritarvituste direktiivi mõjusale rakendamisele ja liikmesriike hõlmava ühtse turukuritarvituste andmebaasi loomisele. Läbipaistvusdirektiivi rakendussätete väljatöötamiseks on loodud läbipaistvustöögrupp (*Transparency working group*). Moodustamisel on üleeuroopaline elektrooniline emitentide teabevõrgustik OAM (*Officially Appointed Mechanism*). Läbipaistvusdirektiivi kohaselt peab liikmesriikide turgudel kaubeldava väärtpaberiemitendi poolt avalikustatav teave olema kõikide liikmesriikide investoritele lihtsalt kättesaadav ja võrreldav. OAM töögrupp töötab välja vastavad ühtsed standardid ja ühtlustab arusaamad selles osas, milline on finantsjärelevalve roll süsteemi üle järelevalve teostamisel.

CESR-FIN-i rolliks on järelevalvepoliitika koordineerimine ning Euroopa väärtpaberilaste aruandlusstandardite (IAS/IFRS) ühetaoline rakendamise tagamine liikmesriikides. Üheks ülesandeks on ka tagada reguleeritud väärtpaberiturul kaubeldavate väärtpaberite emitentide finantsaruandluse standardite (IFRS-i) ühetaoline rakendamine kolmandate riikidega.

Rahvusvaheline koostöö Euroopa Keskpankade süsteemi komiteedes

Koos Eesti Pangaga osaleb Finantsinspeksioon Euroopa Keskpanga juures tegutseva pangajärelevalve komitee *Banking Supervision Committee* (BSC) töös. Osalemine Euroopa Liidu finantsstabiilsuse analüüsi – ja infovahetuse protsessis on oluline Finantsinspeksiooni analüüsides koostamisel ning koostöö arendamisel järelevalvete ning keskpankadega kriisijuhtimise valdkonnas. BSC juurde loodud viiest ekspertgrupist osaleb Finantsinspeksioon kahe – *Working Group on Developments in Banking* (WGDB) ja *Working Group on Macroprudential Analysis* (WGMA) töös.

WGMA hindab Euroopa Liidu finants- ning pangandussüsteemi stabiilsust läbi iga liikmesriigi panganduse koondandmetel baseeruva makroanalüüsi. 2007. aastal olid ekspertgrupi peamisteks teemadeks Euroopa Liidu finantsstabiilsus ning likviidsusnäitajad.

WGDB eesmärgiks on eelkõige Euroopa Liidu pangandussektori struktuursete muudatuste analüüsimine ning hindamine. 2007. aastal olid peamised diskussioonid seotud üldise majanduskeskkonna muutustega.

Rahvusvaheline koostöö ülemaailmsete organisatsioonidega

2007. aastal osales Finantsinspeksioon kaudselt ka selliste ülemaailmsete organisatsioonide nagu *International Association of Insurance Supervisors* (IAIS), *Bank of International Settlements* (BIS), sealhulgas BIS-i Kesk- ja Ida Euroopa Regionaalgrupp *Group of Banking Supervisors from Central and Eastern Europe* (BSCEE) ja *International Organization of Securities Commission* (IOSCO) töös. Finantsinspeksiooni esindajad võtsid osa IAIS aastakonverentsist Ameerika Ühendriikides ning BSCEE aastakonverentsist Budapestis.

Koostöö välisriikide järelevalvetega

Finantsinspeksioon kohtub regulaarselt ning vahetab informatsiooni Skandinaavia ja Baltimaade finantsjärelevalve asutustega. Kindlustussektori järelevalves peab Finantsinspeksioon eelkõige oluliseks koostööd Läti ning Leedu finantsjärelevalve asutustega, et leppida kokku koduriigi ja asukohariigi (*home-host*) järelevalveprintsipiides muutunud olukorras, kus Eesti on kindlustusandjate koduriigiks.

2007. aastal oli prioriteediks koostöö Rootsi finantsjärelevalve asutusega. Aasta alguses alanud krediitiasutuste taotluste läbivaatamise raames üleminekuks krediidiriski ja operatsiooniriski sisemistele hindamissüsteemidele toimus aktiivne koostöö lisaks Rootsi järelevalveasutusele ka Läti ja Leedu järelevalvetega.

Infovahetuses Rootsi järelevalvega oli Finantsinspeksiooni eesmärgiks muuhulgas saada ülevaade maailma finantsturgudel toimunud sündmuste mõjust Eesti krediitiasutuste emapankadele. Ühe olulise teemana käsitleti riikidevahelist järelevalvelise koostöö raamistikku pangagruppide järelevalves. Kindlustusriskide kaardistamise raames osaleti mitme ülepiirilise kindlustusgrupi riskihindamisprotsessis.

2007. aastal toimus ühisseminare, mitmeid kohtumisi ja infovahetust Venemaa Keskpanga, Soome finantsjärelevalve, Soome kindlustusjärelevalve, Taani finantsjärelevalve, Läti finantsjärelevalve, Leedu Keskpanga, Leedu kindlustusjärelevalve, Hollandi Keskpanga ja Austria finantsjärelevalve, Saksamaa finantsjärelevalve, Rumeenia väärtpaberijärelevalve ja Ameerika Ühendriikide väärtpaberijärelevalve esindajatega, mille raames oli aruteluobjektideks koostööraamistik, finantssektori arengud ja riskid, riskihinnangute tegevuskavade kooskõlastamised, litsentseerimisega seonduv, Euroopa äriühingute moodustamisega seotud ühinemisprotsessid, automatiseeritud turumonitoringu süsteemi arendamine ning võimalik turumanipulatsiooni kahtlus.

Koostöökokkulepped

Finantsinspeksioon sõlmis 2007. aastal pangandusjärelevalve alased koostöölepped Hollandi Keskpanga ning Küprose Keskpangaga. Lõpp-etapis on koostööleppe sõlmimine Venemaa Keskpangaga.

Finantsinspeksiooni juhatus kiitis heaks Euroopa liikmesriikide keskpankade ja järelevalvete vahel sõlmitud maksesüsteemide järelevalve ning kriisijuhtimise koostöömemorandumite muudatused.

Välismissioonid

2007. aastal valmistuti mitmeks oluliseks missiooniks. Veebruaris 2008 külastas Eestit Rahvusvahelise Valuutafondi IMF¹⁰ ja Maailmapanga delegatsioon, et finantssektori hindamise programmi (*Financial Sector Assessment Program*, FSAP) raames analüüsida Eesti finantssektori olukorda. Oktoobris 2007 toimus eelmissioon. Visiidi eesmärgiks oli tutvuda Eesti finantssüsteemi struktuuri ja järelevalve korraldusega, samuti on määratleti missiooni sõlmküsimused. Missiooni liikmed tundsid huvi tugevusanalüüside (*stress-testide*) erinevate stsenaariumide osas ning tegid ettepanekuid 2008.a missiooni silmas pidades. 2007. aasta lõpus vastati missiooni raames mahukale küsimustikule, vastused moodustavad olulise osa IMF FSAP hindamisprogrammist.

Samuti valmistuti 2007. aastal ette 2008.a veebruaris toimunud MONEYVAL¹¹-i Eesti hindamismissiooniks, mis tähendas eelneva mahuka hindamisküsimustiku täitmist, milles osalesid mitmed Finantsinspeksiooni töötajad.

Finantsinspeksiooni spetsialistid osalesid ka IMF-i artikkel IV missiooni raames toimuvatel kohtumistel, mille käigus anti ülevaade Eesti finantssektori olulisematest arengutest ja regulatiivsetest meetmetest. Samuti osalesid Finantsinspeksiooni esindajad reitinguagentuuri Fitch Ratings missiooni raames toimunud kohtumisel, kus peateemadeks olid hinnangu andmine finantssektorile, järelevalvelised tegevused kiire laenukasvu tingimustes ja tugevusanalüüside (*stress-testide*) võimalikud stsenaariumid.

3.6.4. Rahvusvaheline koostöö rahapesu tõkestamise ja terrorismi rahastamise tõkestamise alal

Euroopa Nõukogu Ministrite Komitee poolt 1997. aastal asutatud rahapesu tõkestamise ekspertkomitee – MONEYVAL-i¹² sekretariaat edastas 2007. aasta novembris Eestile küsimustiku rahapesu ja terrorismi tõkestamise meetmete hindamiseks. Küsimustiku vastused koos vastavate viidetega õigusaktidele ja tegevust kajastavale statistikale moodustavad ühe osa MONEYVAL-i hindamismetoodikast.

MONEYVAL hindab rahapesu tõkestamise meetmete rakendamist FATF¹³ metoodikat kasutades nendes Euroopa Nõukogu riikides, mis ei ole FATF-i liikmed. MONEYVAL-i tegevuses osalev Finantsinspeksiooni esindaja valiti 2007. aasta detsembris Strasbourgis toimunud plenaaristungil komitee tegevust juhtiva büroo liikmeks.

2007. aastal koondati erinevate Euroopa finantsjärelevalve asutuste rahapesu tõkestamisega seonduvate küsimuste arutelu pangajärelevalvega tegeleva komitee CEBS¹⁴ juurde, mille töös osaleb alates 2007. aastast Finantsinspeksiooni esindaja. Ühe olulise teemana oli CEBS-i päevakorras Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. novembri 2006.a. määruse nr 1781/2006 Raha ülekandmisel edastatava maksjaga seotud teabe kohta rakendamisega seotud ühtse tegevuspraktika kujundamine. Lisaks oli CEBS-i päevakorras füüsiliste isikute isikusamasuse tuvastamiseks ja vastavate andmete õigsuse kontrolliks¹⁵ ning piiriüleste teenuste¹⁶ puhul rakendatavate hoolsusmeetmete analüüs.

10 International Monetary Fund

11 The Select Committee of Experts on the Evaluation of Anti Money Laundering Measures

12 The Select Committee of Experts on the Evaluation of Anti Money Laundering Measures

13 Financial Action Task Force

14 Committee of European Banking Supervisors

15 Questionnaire on identification and verification of customers (natural persons)

16 Questionnaire on Customer Due Diligence cross border issues

4. Finantsinspektsiooni 2007.aasta tulude-kulude aastaaruanne Arvestuspõhimõtted

Finantsinspektsiooni tulude-kulude aastaaruande koostamisel on lähtutud Finantsinspektsiooni seadusest ja rakendatud arvestuspõhimõtetest. Vastavalt Eesti Panga seadusele ei maksa Finantsinspektsioon tulumaksu ega muid majandustegevusega seotud makse riigieelarvesse, välja arvatud füüsiliste isikutega seotud maksud. 1.maist 2004 kehtima hakanud käibemaksuseaduse § 21 tulenevalt on Finantsinspektsioon registreeritud piiratud käibemaksukohuslaseks ja arvestab tasumisele kuuluva käibemaksu Euroopa Ühenduse siseselt soetatud või imporditud kaupade ja teenuste käibelt. Finantsinspektsiooni tulud ja kulud on kajastatud arvestusperioodi jooksul tekkepõhiselt, sõltumata raha laekumisest või tasumisest. Majandustehingud on kirjendatud soetusmaksumuse printsiibi alusel nende toimumise momendil. Tulude-kulude aastaaruanne on koostatud tuhandetes kroonides, kui ei ole eraldi viidatud mõnele teisele vääringule.

TULUDE-KULUDE ARUANNE

tuhandetes kroonides

	LISA	2007	2006
TULUD			
Järelevalvetasud	1	46 184	43 184
Muud tulud	2	510	479
Tegevustulud kokku		46 694	43 663
KULUD			
Tööjõukulud	3	29 036	24 768
Mitmesugused tegevuskulud	4	16 854	15 029
Muud kulud	5	773	503
Tegevuskulud kokku		46 663	40 300
Põhitegevuse kasum		31	3 363
Finantstulud ja -kulud	6	3 029	645
Aruandeaasta kasum		3 060	4 008

TULUDE-KULUDE AASTAARUANDE LISAD

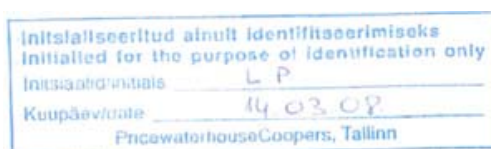
LISA 1

Järelevalvetasu

tuhandetes kroonides

	Makstud järelevalvetasud 2007	Osatähtsus %	Makstud järelevalvetasud 2006	Osatähtsus %
Krediidiasutused	29 828	64,6%	27 850	64,2%
Kahjukindlustusandjad	5 500	11,9%	5 421	10,3%
Fondivalitsejad	4 793	10,4%	4 115	13,9%
Elukindlustusandjad	2 642	5,7%	1 990	4,2%
Investeeringisühingud	1 519	3,3%	1 712	3,2%
Kindlustusmaaklerid	1 902	4,1%	2 096	4,2%
Kokku	46 184	100%	43 184	100%

Finantsinspektsiooni finantseerimise põhimõtted on sätestatud Finantsinspektsiooni seadusega. Järelevalvetasu koosneb kahest komponendist: kapitaliosast, milleks on summa, mis võrdub ühe protsendiga järelevalvesubjekti minimaalsest (neto)omavahendite, omakapitali või aktsiakapitali summast; mahuosast, milleks on summa, mis võrdub rahandusministri poolt Finantsinspektsiooni

nõukogu ettepanekul kehtestatud protsendiga järelevalvesubjekti varast, kindlustusmaksete kogusummast, arvestusvarast või komisjonitasude kogusummast.

Järelevalvetasu mahuosa määrade kehtestamisel erinevatele järelevalvesubjektide gruppidele arvestatakse nende tegevuse mahtusid ja kasumlikkust ja hinnatakse nende järelevalvele kuluvat ressursi ning lähtutakse eeldusest, et järelevalvetasu ei oleks subjekti jaoks ülemäära koormav.

Järelevalvetasu kapitaliosa ja mahuosa ettemakse tasutakse Finantsinspeksioonile eelarveaastale eelneva aasta 31.detsembriks. Mahuosa lõppmakse tasutakse 30. septembriks.

Eelarveaastal jooksul lisanduvad järelevalvesubjektid tasuvad järelevalvetasu ainult kapitaliosa ulatuses 30 päeva jooksul arvates tegutsemise õiguse tekkimisest.

LISA 2

Muud tulud

tuhandetes kroonides

	2007	2006
Menetlustasud	458	261
Muud tulud	52	218
Kokku	510	479

Vastavalt Finantsinspeksiooni seadusele tasub füüsiline isik, juriidiline isik või välismaa äriühingu filiaal, kes taotleb Finantsinspeksioonilt taotluse läbivaatamist või toimingut sooritamist Finantsinspeksioonile menetlustasu.

Muud tulud kirje kajastab tulu koostuskulu hüvitamisest.

LISA 3

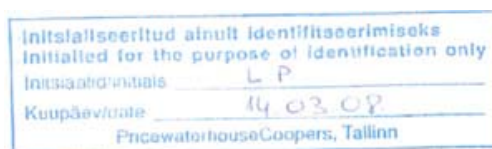
Tööjõukulud

tuhandetes kroonides

	2007	2006
Palk	21 432	18 246
Maksud	7 171	6 162
Nõukogu tasud	432	360
Kokku	29 035	24 768

Palgakulus sisalduvad peamiselt palgakulu, lisatasud, juhatuse liikmete tasud ja Finantsinspeksiooni töötajate arvestuslik puhkusekohustuse suurenemine kasutamata puhkuste osas koos sotsiaalmaksuga summas 241 445 krooni.

Finantsinspeksiooni spetsialisti keskmine palk oli 2007. aasta lõpus 22 556 krooni kuus, 2006. aastal oli spetsialisti keskmine palk vastavalt 21 597 krooni. Divisjoni juhi keskmine palk oli 2007. aasta lõpu seisuga 41 667 krooni, 2006. aastal oli see 39 400 krooni kuus. 2007.aastal oli Finantsinspeksiooni nõukogu ja juhatuse liikmetele väljamakstud tasu kogusuurus 3 280 tuhat krooni. Töötajatele makstud lisatasud kokku moodustasid 13,3% palgakulust.

LISA 4

Mitmesugused tegevuskulud

tuhandetes kroonides

	2007	2006
Kinnisvara rent	4 466	4 466
IT süsteemid ja arendus	2 233	2 472
Töölähetus	2 471	1 923
Bürookulu	2 639	1 587
Koolitus	1 387	1 079
Liikmemaksud	1 465	1 053
Raamatupidamise teenus	780	780
Põhivara rendikulu	401	518
Tarbijateavitus ja reklaam	418	373
Teabeagentuurid	168	295
Personaliootsing	237	205
Õigusabi ja konsultatsioon	95	195
Audiitorkontrolli kulu	94	83
Kokku	16 854	15 029

Tegevuskulud

Kinnisvara rent sisaldab Eesti Pangalt renditud büroopinda üldpinnaga 1 399 m², hinnaga 266 krooni m² kuus, milles sisalduvad kõik büroo haldamisega seotud kulud.

Kulu IT Süsteemid ja arendus kajastab Eesti Pangalt ostetud infotehnoloogia teenust arvestusliku kuluga 30 000 krooni üks kasutaja ja Finantsinspeksiooni IT arendusprojektide kulu.

Töölähetusena käsitletakse Finantsinspeksiooni esindamisega ja järelevalvelise koostööga seotud lähetusi. Töölähetused olid eelkõige seotud CESR-i, CEIOPS-i, CEBS-i komitee ja alamkomiteede kohtumistega ja koostöö arendamisega Euroopa Liidu ja kolmandate riikide järelevalveasutustega. Töölähetuste kuludes kajastatakse ka Eestis registreeritud järelevalvesubjektide välisriigis asuvate tütarettevõtjate järelevalve teostamisega seotud kulusid. Kokku toimus Finantsinspeksioonis 192 töölähetust.

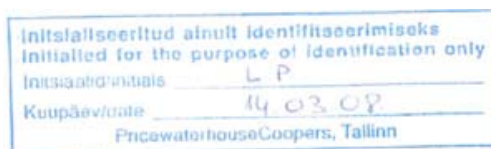
Bürookulu sisaldab Finantsinspeksiooni perioodika ja raamatute kulu, tõlketööde, kontoritarvete, nõupidamiste ja esinduskulu, kõnekulu ja transpordikulu.

Koolituskuluna käsitletakse Finantsinspeksiooni töötajate osalemist sise- ja välisriiklikel koolitustel, sh. koolituslähetuste kulu. 2007. aastal moodustas keskmine väliskoolituse kulu 12 871 krooni ja riigisisese koolituse kulu 5 192 krooni. Peamisteks koolitusvaldkondadeks olid kapitaliregulatsiooni arendamine pangandus- ja kindlustussektoris (Basel II, Solvency II), väärtpapierituru järelevalve, juriidilise kompetentsi arendamine ja oluliselt on edendatud ka töötajate keeleõpet.

Liikmemaksudena kajastatakse Finantsinspeksiooni poolt järgmistele rahvusvahelistele organisatsioonidele: CESR, IAIS', BSCEE, CEIOPS'i, CEBS, IOSCO tasutud liikmemakse.

Raamatupidamiskulu on Eesti Pangalt ostetava kuluarvestuse, osalise juhtimisarvestuse, palgaarvestuse, laenuarvestuse, maksete ja arvelduste teostamise kulu.

Põhivara rendikulu hõlmab Finantsinspeksiooni poolt makstud renti Eesti Pangale, mis arvestatakse Finantsinspeksiooni kasutuses oleva põhivara, st IT riist- ja tarkvara ning inventari kohta aasta baasil. Rendi suurus võrdub Eesti Panga vastava põhivara amortisatsiooni määraga. Põhivara soetusmaksumuse määraks on 50 000 krooni.

Tarbijateavituse ja reklaami kulu hõlmab Finantsinspektsiooni tarbijaveebi www.minuraha.ee väljatöötamise ja lansseerimise kulu, tarbijatele suunatud infomaterjalide väljaandmise ning Finantsinspektsiooni aastaraamatu kulu.

Teabeagentuuride kulu sisaldab teabeagentuuride kasutustasu ning Finantsinspektsiooni interneti kodulehe kulu.

Personaliotsing sisaldab Finantsinspektsiooni töötajate värbamiskulu.

Õigusabi ja konsultatsioonid kirjel kajastatakse Finantsinspektsiooni kulusid ekspertide kaasamisele, erakorralistele audititele, õigusarvamustele ja õigusabile seoses Finantsinspektsiooni järelevalvetevõimega.

Audiitorkontrolli kulu kajastab Finantsinspektsiooni tulude ja kulude aruande auditeerimise kulu. Finantsinspektsiooni seaduse § 51 lõike 3 kohaselt auditeerib Finantsinspektsiooni tulude-kulude aruannet Eesti Panga audiitor.

LISA 5

Muud kulud

tuhandetes kroonides

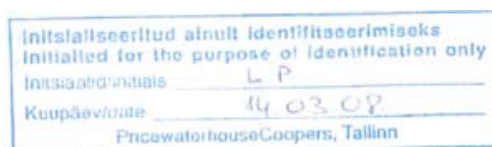
	2007	2006
Hüvitised ja soodustused	389	307
Kultuur ja sport	384	196
Kokku	773	503

Hüvitised ja soodustused on sünnitoetus, erakorraline toetus ja töötajate tervishoiu tagamiseks ning sportimisega seotud kulutused. Samuti kajastatakse antud kulukirjel Finantsinspektsiooni töötajatele osaluspensioni maksete kompenseerimist 1/3 ulatuses, kuid mitte rohkem kui 10% osaleja aasta brutopalgast.

Kultuur ja sport kirjel kajastatakse Finantsinspektsiooni töötajale suunatud ürituste kulu.

LISA 6

Eesti Pank maksab intressi Finantsinspektsiooni arvelduskonto keskmise jäägi alusel ja intressimääraks on eelmise kvartali Eesti Panga välisvaluutareservi tootlus.

BILANSS

tuhandetes kroonides

VARAD	31.12.2007	31.12.2006
Raha ja pangakontod	92 098	79 731
Järelevalvetasude nõuded	1 519	2 073
Varad kokku	93 617	81 804
KOHUSTUSED JA RESERV		
Võlad töövõtjale	3 027	2 603
Maksuvõlg	1 146	828
Mitmesugused võlad	7 870	6 805
Tulevaste perioodide tulud	53 844	42 890
Kohustused kokku	65 887	53 126
Reserv	24 670	24 670
Aruandeaasta kasum	3 060	4 008
Reserv ja aruandeaasta kasum kokku	27 730	28 678
Kohustused, reserv ja aruandeaasta kasum kokku	93 617	81 804

SELGITUSED 2007. AASTA BILANSI KOHTA

Raha ja pangakontodel on kajastatud arvelduskonto jääki Eesti Pangas.

Järelevalvetasu nõuded on Finantsinspeksioonile laekumata 2008. aasta järelevalvetasu ettemaksed summas 1 519 tuhat krooni.

Võlad töövõtjale sisaldab palgavõlga ja puhkusekohustust.

Palgavõlg hõlmab Finantsinspeksiooni töötajatele väljamaksmata palgakulu summas 1 807 tuhat krooni. Puhkusekohustus kajastab Finantsinspeksiooni arvestuslik puhkusekohustust töötajate kasutamata puhkuste osas on summas 1 220 tuhat krooni.

Maksuvõlg kajastab Finantsinspeksiooni maksukohustust.

Mitmesugused võlad sisaldavad Eesti Panga poolt 2007. aastal kaetud Finantsinspeksiooni kulusid, mille Finantsinspeksioon kompenseerib Eesti Pangale 2008. aastal. Finantsinspeksiooni kulud kajastatakse aastaaruandes tekkepõhiselt.

Tulevaste perioodide tulude all kajastatud 2008. aasta järelevalvetasude ettemakseid.

Reserv - Tulenevalt Finantsinspeksiooni nõukogu märtsi 2007. aasta otsusest määrati 2006. aasta kasum summas 4 008 tuhat krooni täies ulatuses tagasimaksmisele mistõttu reserv jäi samaks.

Aruandeaasta kasum 2007. aastal oli 3 060 tuhat krooni.

AS PricewaterhouseCoopers
Pärnu mnt. 15
10141 Tallinn

Telefon 614 1800
Faks 614 1900
www.pwc.ee

SÕLTUMATU AUDIITORI ARUANNE

Finantsinspeksiooni nõukogule

Oleme auditeerinud kaasnevat Finantsinspeksiooni tulude-kulude aastaaruannet, mis sisaldab 31. detsember 2007 lõppenud aruandeaasta tulude-kulude aruannet, oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ja muid selgitavaid lisasid.

Juhatuse kohustused tulude-kulude aastaaruande osas

Juhatuse kohustuseks on tulude-kulude aastaaruande koostamine ning õige ja õiglane esitamine kooskõlas Finantsinspeksiooni seadusega ja kaasnevas tulude-kulude aastaaruandes kirjeldatud „Arvestuspõhimõtetega“. Selle kohustuse hulka kuulub asjakohase sisekontrollisüsteemi kujundamine ja töös hoidmine, mis tagab tulude-kulude aastaaruande korrektse koostamise ja esitamise ilma pettustest või vigadest tulenevate oluliste väärkajastamisteta; asjakohaste arvestuspõhimõtete valimine ja rakendamine; ning antud tingimustes põhjendatud raamatupidamishinnangute tegemine.

Audiitori kohustused

Meie kohustuseks on avaldada auditi põhjal arvamust tulude-kulude aastaaruande kohta. Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega. Need standardid nõuavad, et me oleme vastavuses eetikanõuetega ning et me planeerime ja viime auditi läbi omandamaks põhjendatud kindlustunnet, et tulude-kulude aastaaruanne ei sisalda olulisi väärkajastamisi.

Audit hõlmab tulude-kulude aastaaruandes esitatud arvnäitajate ja avalikustatud informatsiooni kohta auditi tõendusmaterjali kogumiseks vajalike protseduuride läbiviimist. Nende protseduuride hulk ja sisu sõltuvad audiitori otsustustest, sealhulgas hinnangust riskidele, et tulude-kulude aastaaruanne võib sisaldada pettustest või vigadest tulenevaid olulisi väärkajastamisi. Asjakohaste auditi protseduuride kavandamiseks võtab audiitor nende riskihinnangute tegemisel arvesse õige ja õiglase tulude-kulude aastaaruande koostamiseks ning esitamiseks juurutatud sisekontrollisüsteemi, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust sisekontrolli tulemuslikkuse kohta. Audit hõlmab ka kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasuse, juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute põhjendatuse ja tulude-kulude aastaaruande üldise esituslaadi hindamist.

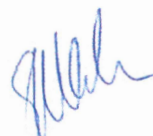
Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Arvamus

Meie arvates kajastab kaasnev tulude-kulude aastaaruanne olulises osas õigesti ja õiglaselt Finantsinspeksiooni finantstulemust 31. detsember 2007 lõppenud aruandeaastal kooskõlas Finantsinspeksiooni seaduse ja kaasnevas tulude-kulude aastaaruandes kirjeldatud „Arvestuspõhimõtetega“.

Urmas Kaarlep
AS PricewaterhouseCoopers

Stan Nahkor
Vannutatud audiitor

14. märts 2008